

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ
Ελληνική Οικονομία

Το προηγούμενο 7ήμερο είδαν το φως της δημοσιότητας νέες προβλέψεις για την ελληνική οικονομία από τον Οργανισμό Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), μέλη του οποίου είναι οι αναπτυγμένες οικονομίες του κόσμου. Ο ΟΟΣΑ έχει αναθεωρήσει επί τα βελτίω τις προβλέψεις του για την αύξηση του ΑΕΠ της Ελλάδας στη 2-ετία 2013 και 2014 σωρευτικά σε -3,9% από -6,0% προηγούμενως. Παρ' όλα αυτά, εξακολουθεί να προβλέπει ύφεση και το 2014 (-0,4%), σε αναντιστοιχία με την πλειοψηφία των αναλυτών παγκοσμίως που προβλέπουν θετικό ρυθμό ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας το 2014. Την ίδια διόρθωση επιδεικνύουν και άλλοι οργανισμοί, όπως, π.χ., η Moody's, που προβλέπει πλέον για το 2014 αύξηση του ΑΕΠ κατά -0,4% (έναντι -3,6% τον Απρ.2013) και, βεβαίως, προχώρησε σε αναβάθμιση της πιστοληπτικής διαβάθμισης της Ελλάδας από «C» «χωρίς προοπτικές», σε Caa3, όπως στην Κύπρο.

Σημειώνεται ότι και με τη νέα διαβάθμιση η Moody's εξακολουθεί να αξιολογεί την ελληνική οικονομία κατά 3-βαθμίδες πιο κάτω από την Standard & Poor's και την Fitch. Η τελευταία πρόσφατα επιβεβαίωσε την αξιολόγηση της ελληνικής οικονομίας στο B- με προοπτικές σταθερές.

Ειδικότερα, ο ΟΟΣΑ προέβλεπε τον Μάιο2013 πτώση του ΑΕΠ το 2013 κατά -4,8% και επιπλέον πτώση του κατά -1,2% και το 2014 (Πίνακας 1).

Πίνακας 1. Προβλέψεις για την αύξηση του Ελληνικού ΑΕΠ				
	Προβλέψεις για την αύξηση του ΑΕΠ το 2013		Προβλέψεις για την αύξηση του ΑΕΠ το 2014	
	Νοέμβριος 2013	Ανοιξη 2013	Νοέμβριος 2013	Ανοιξη 2013
ΟΟΣΑ	-4,8%	-3,5%	-1,2%	-0,4%
Moody's	-5,3%	;	-3,6%	-0,5%
Τρόικα	-4,2%	-4,0%	0,6%	0,6%
ΔΟΑ Alpha Bank	-3,7%	-3,7%	1,1%	1,1%
	Προβλέψεις για την αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ το 2015		Προβλέψεις για την αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ το 2014-2020	
	Νοέμβριος 2013	Ανοιξη 2014	Νοέμβριος 2013	Ανοιξη 2014
ΟΟΣΑ	1,8%	;	1,5%	;
Moody's	1,0%	;	;	;
Τρόικα	2,9%	;	4,0%	;
ΔΟΑ Alpha Bank	2,7%	;	4,5%	;

Πολύ πιο επιθετική η Moody's προέβλεπε τον Απρ.2013 πτώση του ΑΕΠ το 2013 κατά -5,3% και επιπλέον πτώση του κατά -3,6% και το 2014. Και οι δύο αυτοί Οργανισμοί έχουν σήμερα (Νοέμ. 2013), υπό την πίεση των πραγματικών εξελίξεων στην οικονομία, αναθεωρήσει τις προβλέψεις τους δραστικά, με τον ΟΟΣΑ να προβλέπει τώρα πτώση του ΑΕΠ κατά -3,5% το 2013 και κατά -0,4% το 2014 και την Moody's να μην έχει καν πρόβλεψη για το ΑΕΠ το 2013, αλλά να εκτιμά την πτώση του το 2014 στο -0,5% (από το δραματικό -3,6% που πρόβλεπε έως πρόσφατα). Βέβαια, μετά τα ανωτέρω, η

Moody's προβλέπει τώρα ανάπτυξη κατά 1,0% το 2015 και προφανώς λίγο υψηλότερα μετά το 2015, και με αυτά τα δεδομένα προχώρησε στη νέα διαβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της Ελλάδας στο Caa3 με προοπτικές σταθερές.

Ο ΟΟΣΑ, από την πλευρά του, προβλέπει την ανάκαμψη του πραγματικού ΑΕΠ κατά 1,8% το 2015 αλλά στη συνέχεια προβλέπει την επικράτηση μιας κατάστασης αδυναμίας της ελληνικής οικονομίας να επιτύχει ουσιαστική ανάκαμψη και την έξοδο της από τη μεγαλύτερη κρίση της ιστορίας της. Ειδικότερα, ο ΟΟΣΑ εκτιμά ότι η μέση ετήσια αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ της Ελλάδας στην περίοδο 2014-2020 δεν θα υπερβεί το 1,5%, έναντι 4,0% που προβλέπει η Τρόικα. Αυτές οι υποθέσεις του ΟΟΣΑ (και της Moody's), ισοδυναμούν με πρόβλεψη ότι η ελληνική οικονομία δεν πρόκειται να εξέλθει ποτέ από την κρίση. Για παράδειγμα, αν επαληθευτούν οι προβλέψεις του ΟΟΣΑ, τότε η ανεργία το 2020 θα είναι ακόμη υψηλότερη από το 27% του εργατικού δυναμικού, όσο και σήμερα. Μάλιστα, **οι προβλέψεις αυτές του ΟΟΣΑ είναι ακόμη περισσότερο ανεξήγητες αφού θα συμβούν σε μια χώρα, που σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ίδιου του ΟΟΣΑ, έχει πραγματοποιήσει την μεγαλύτερη πρόοδο από όλες τις χώρες που παρακολουθεί στον τομέα των φιλικών προς την ανάπτυξη διαρθρωτικών προσαρμογών και η οποία έχει ήδη επιτύχει τεράστια βελτίωση στη διεθνή ανταγωνιστικότητά της, με την πραγματική εσωτερική υποτίμηση της ισοτιμίας του νομίσματός της που θα υπερβεί το 30% στο τέλος του 2014.** Αυτή η χώρα, σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, δεν θα έχει τη δυνατότητα να προσελκύσει επενδυτές (ούτε εγχώριους, ούτε και ξένους), ούτε και τις εγχώριες καταθέσεις που μεταφέρθηκαν στο εξωτερικό στην περίοδο της κρίσης. Όλα δε αυτά δεν πρόκειται να συμβούν ούτε και έως το 2020. **Η ελληνική οικονομία, σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, θα είναι καταδικασμένη να λειτουργεί για μεγάλο χρονικό διάστημα (2014-2020) με αρνητικό πληθωρισμό (-0,6%) και πολύ χαμηλό ρυθμό αύξησης του ονομαστικού ΑΕΠ (1,5%), και απλώς θα βυθίζεται στην ανυπαρξία και στην απουσία ανάπτυξης κάθε χρόνο όλο και περισσότερο.**

Και η χαριστική βολή έρχεται με την ανάλυση για την βιωσιμότητα του χρέους. Με την υπόθεση ότι η αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ δεν θα υπερβεί το 1,5% στην περίοδο 2014-2020, εκτιμούν στον ΟΟΣΑ ότι το χρέος της γενικής κυβέρνησης θα ανέλθει στο 157% του ΑΕΠ το 2020, έναντι 124% του ΑΕΠ που προβλέπει το ΔΝΤ. Στη συνέχεια, τονίζουν ότι, για να μειωθεί το χρέος στο 124% του ΑΕΠ (όπως εκτιμά το ΔΝΤ), η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ θα πρέπει να ανέλθει στο 4,8%. Μα, εάν αυξηθεί το πραγματικό ΑΕΠ με 4,8% κατ' έτος, δηλαδή εάν η οικονομία έχει απογειωθεί, τότε και το ονομαστικό ΑΕΠ θα αυξάνει, πιθανότατα, με ρυθμό άνω του 7,0%. Αλλά τότε το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ θα πέσει πολύ χαμηλότερα του 124% και μάλιστα κάτω και του 90% του ΑΕΠ σύμφωνα με τις δικές μας προβλέψεις. Διότι με τέτοιο υψηλό ρυθμό ανάπτυξης και οι

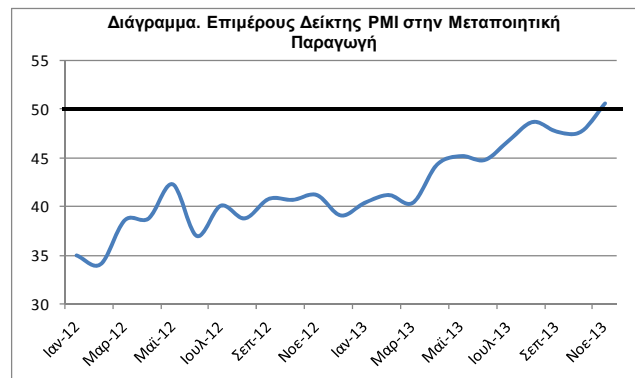
αποκρατικοποιήσεις θα προχωρήσουν (με τα έσοδα να πηγαίνουν στην μείωση του χρέους), και επενδύσεις θα γίνουν, και θα επιστραφούν τα χρήματα της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών (συμβάλλοντας στην επιπλέον μείωση χρέους), και η Ελλάδα θα έχει σημαντικό πλεόνασμα (όχι μόνο πρωτογενές) στον Προϋπολογισμό της, κ.ο.κ.

Τα ανωτέρω είναι εξαιρετικά περίεργα, ιδιαίτερα στο βαθμό που προέρχονται από έναν Οργανισμό παγκοσμίου κύρους και εμπέλειας, όπως ο ΟΟΣΑ. Επιπλέον, είναι πολύ περίεργο το γεγονός ότι η Ελληνική Κυβέρνηση επέτρεψε τη δημοσίευση, και μάλιστα με τυμπανοκρουσίες - με την αυτοπρόσωπη παρουσία του Επικεφαλής του ΟΟΣΑ, Angel Gurría, στην ίδια τη χώρα μας και σε κοινές συνεντεύξεις με κυβερνητικούς παράγοντες - των τόσο βλαπτικών για την Ελλάδα σεναρίων. Ήταν όντως απαράδεκτο ο Angel Gurría, σε συνέντευξή του σε ελληνικό τηλεοπτικό ΜΜΕ να αναφέρεται στην ανάγκη νέας αναδιάρθρωσης του δημοσίου χρέους, τόσο εκείνου που είναι στην κατοχή ιδιωτών (PSI) και εκείνου που είναι στην κατοχή κυβερνήσεων και επισήμων διακυβερνητικών φορέων (OSI). Το όλο σκηνικό είναι ακόμη πιο αξιοπερίεργο εάν αναλογισθεί κανείς ότι κατά κανόνα οι προβλέψεις του ΟΟΣΑ έχουν την συγκατάθεση των κυβερνήσεων που είναι μέλη του. **Διότι στην πραγματικότητα, ο μόνος αρνητικός παράγων που αντιμετωπίζει σήμερα η Ελλάδα (που μπορεί, ενδεχομένως, να αποτρέψει την ανάκαμψη της οικονομίας και να οδηγήσει σε περαιτέρω εμβάθυνση της κρίσης, όπως έγινε το 2011 και το 2012) είναι αυτές οι ίδιες οι προβλέψεις του ΟΟΣΑ**, πάνω στις οποίες στηρίζονται και οι προβλέψεις της Moody's, της Citigroup και όλων εκείνων που συνεχίζουν να προβλέπουν, ή να επιθυμούν διακαώς και να ονειρεύονται, νέες χρεοκοπίες της Ελλάδος και έξοδό της από το Ευρώ στα επόμενα 4-έτη. Βλέπε, για παράδειγμα, το άρθρο του Wolfgang Münchau, στους Financial Times της 1^{ης} Δεκεμβρίου 2013, που στηρίζεται αποκλειστικά και μόνο στις ανωτέρω, εντελώς αβάσιμες, προβλέψεις του ΟΟΣΑ για χρέος της Ελλάδος στο 160% του ΑΕΠ το 2020.

Για να εξηγήσει αυτές τις πραγματικά περίεργες προβλέψεις του ΟΟΣΑ επικαλείται αφενός «το δυσμενές εξωτερικό περιβάλλον», το οποίο, βέβαια, θα είναι δυσμενές μόνο για την Ελλάδα, και αφετέρου **τη συνεχή πτώση της εγχώριας (καταναλωτικής και επενδυτικής) ζήτησης, η οποία μάλιστα θα είναι τόσο μεγάλη που θα οδηγήσει σε αρνητικό πληθωρισμό έως το 2020. Εκτός της απουσίας επενδύσεων, η πτώση της εγχώριας ζήτησης θα οφείλεται, κατά τον ΟΟΣΑ, στη συνεχιζόμενη δημοσιονομική προσαρμογή, η οποία ωστόσο, όπως εκτιμά ο Οργανισμός, δεν θα επιτύχει τους στόχους που έχουν τεθεί, καθώς και στις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που συνεχίζονται!**

Οι καταθλιπτικές αυτές υποθέσεις του ΟΟΣΑ για την ανάκαμψη και ανάπτυξη της χώρας στην περίοδο 2014-2020 είναι εντελώς αβάσιμες, όπως άλλωστε ήταν και οι υποθέσεις του για την πτώση του ΑΕΠ το 2013 (Πίνακας 1), για τους ακόλουθους πολύ σημαντικούς λόγους:

α) Οι προωθημένες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που έχουν ήδη υλοποιηθεί και αυτές που συνεχίζονται και θα ολοκληρωθούν το 2014 και η ανεπαρκής δραστηριότητα της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της Ελλάδος θα συμβάλλουν στην ανάκαμψη των επενδύσεων στη χώρα και στην αύξηση του δυνητικού ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ σε επίπεδα άνω του 3,0% μετά το 2014, με μέση ετήσια αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας κατά 1,0% - 1,5% και της απασχόλησης κατά ποσοστό άνω του 1,5%-2,0%. Σε αυτή την εξέλιξη, η οποία οδηγεί σε πτώση της ανεργίας σε επίπεδα κάτω του 18% το 2020, θα συμβάλλουν: Πρώτον, η ήδη σημειωθείσα σημαντική βελτίωση του οικονομικού κλίματος στη χώρα (Νοέμ.2013: 91,2, Οκτ.2012: 79,2) και ακόμη και της καταναλωτικής εμπιστοσύνης (Νοέμ.2013: -66,7, Οκτ.2012: -77,5) και του PMI στη βιομηχανία (Νοέμ.2013: 49,2, Οκτ.2012: 41,0), που είναι στο υψηλότερο σημείο των τελευταίων 51 μηνών. Μάλιστα τον Νοέμ.2013, για πρώτη φορά, ο υποδείκτης του PMI που αναφέρεται στον όγκο της παραγωγής (output) υπερέβη το 50, που σημαίνει ότι τους επόμενους μήνες η μεταποιητική παραγωγή θα αυξηθεί, όπως και αναμένεται, σηματοδοτώντας την ανάκαμψη της ελληνικής βιομηχανίας.



Η πορεία βελτίωσης σε αυτούς τους τομείς αναμένεται να συνεχιστεί με ακόμη μεγαλύτερη ένταση στους επόμενους μήνες, ιδιαίτερα ως αποτέλεσμα της έναρξης της διαδικασίας σταδιακής αύξησης της απασχόλησης και της ανάκαμψης της οικονομίας - με τη βοήθεια της ήδη εντυπωσιακής πορείας αύξησης του τουρισμού και των εξαγωγών αγαθών, αλλά και της αναμενόμενης ανάκαμψης των κρατικών επενδύσεων από το 2014. Δεύτερον, με την αναμενόμενη επάνοδο της αυξητικής πορείας των καταθέσεων στις ελληνικές τράπεζες, ιδιαίτερα από τις αρχές του 2014, η οποία θα επιτρέψει και την επιδιωκόμενη σταδιακή ανάκαμψη και της πιστωτικής επέκτασης των τραπεζών με ευνοϊκές επιπτώσεις στην ανάκαμψη των επενδύσεων και της οικονομίας γενικότερα.

β) Το γεγονός ότι ακόμη και σε περίοδο μεγάλης πτώσης του ΑΕΠ το 2013 (που επρόκειτο να ξεπεράσει το -4,8% σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ) έχουν πραγματοποιηθεί εκδόσεις εταιρικών ομολόγων που υπερβαίνουν τα € 2,5 δις από τις αρχές του 2013, δεν αξιολογείται καν από τον ΟΟΣΑ, αλλά πιστοποιεί την ήδη επιτευχθείσα αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των επενδυτών στις προοπτικές

ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας. Σημειώνεται ότι οι εκδόσεις αυτές έγιναν με επιτόκιο 7,5%-9,0%, αλλά στη δευτερογενή αγορά οι αποδόσεις τους κυμαίνονται τώρα κατά περίπου 200 bps χαμηλότερα. Επιπλέον, κατά τον ίδιο τρόπο δεν αξιολογείται από τον ΟΟΣΑ και το αξιοσημείωτο γεγονός της επιτυχούς ανακεφαλαιοποίησης των ελληνικών τραπεζών στην οποία συμμετείχαν μαζί οι ξένοι επενδυτές (παρά το rating από την Moody's στο «C» - «χωρίς προοπτικές»). Ειδικότερα, η ανακεφαλαιοποίηση αυτή έγινε δυνατή με εισροή κεφαλαίων από το εξωτερικό άνω των € 2,0 δις.

γ) Επίσης δεν αξιολογούνται από τον ΟΟΣΑ και τα αλληπάλληλα υψηλά που σημειώνει ο γενικός δείκτης τιμών του χρηματιστηρίου Αθηνών (που ανήλθε στις 1.228 μον. την 2.12.2013), με πολύ υψηλό ημερήσιο όγκο συναλλαγών (άνω των € 100 εκατ.) και με κινητήριο μοχλό την εισροή επιχειρηματικών κεφαλαίων από το εξωτερικό. **Το μεγάλο πλήθος των ξένων επενδυτών που συμμετέχουν με τα χρήματά τους σε αυτή την άνοδο δείχνει το πόσο αβύσσιμες είναι οι προβλέψεις του ΟΟΣΑ περί μη βιώσιμης ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας στην περίοδο 2014-2020. Αντίθετα με τον ΟΟΣΑ, οι ξένοι και εγχώριοι επενδυτές είναι, προφανώς, εξαιρετικά αισιόδοξοι για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας στα επόμενα έτη και ιδιαίτερα έως το 2020.** Αυτό επιβεβαιώνεται, επιπλέον, και με τις **σημαντικού ύψους και μακροπρόθεσμου χαρακτήρα μετοχικές επενδύσεις που πραγματοποιούνται τους τελευταίους μήνες από ξένους επενδυτές σε επιχειρήσεις σε διάφορους κλάδους της ελληνικής οικονομίας, όπως στα ξενοδοχεία, τα ακίνητα, την ενέργεια, τις κατασκευές, τις μεταλλευτικές δραστηριότητες και σε άλλους τομείς υπηρεσιών, την ναυτιλία, κ.ά.** Οι εξελίξεις αυτές δεν αξιολογούνται, προφανώς, από τον ΟΟΣΑ, ενώ από την άλλη πλευρά **οι επενδυτές δεν φαίνεται να λαμβάνουν πια υπόψη τις καταθλιπτικές εκτιμήσεις του ΟΟΣΑ. Διότι, ποιος θα επένδυε στην Ελλάδα το 2013 αν πίστευε ότι ο μέσος ρυθμός αύξησης του ονομαστικού ΑΕΠ της δεν θα υπερέβαινε το 1,5% στην περίοδο 2014-2020 που προβλέπει ο ΟΟΣΑ;**

δ) Ιδιαίτερα αποκαλυπτικό είναι το ότι ο ΟΟΣΑ (αλλά και η Moody's) δεν αξιολογούν ουσιαστικά τις εντυπωσιακές εξελίξεις που σημειώνονται στην αγορά των ελληνικών κρατικών ομολόγων και μάλιστα με την αποκλειστική συμβολή ξένων επενδυτών. Όσον αφορά τα επιτόκια των 10ετών ομολόγων του ελληνικού δημοσίου, κυμαίνονταν στο 8,74% την 3.12.2013, από 7,97% την 7.11.2013 και από το 12,84% την 27.3.2013. Παρόλα αυτά ο ΟΟΣΑ προβλέπει το μέσο επιτόκιο αυτών των ομολόγων στο 8,4% και το 2014. Η υπόθεση αυτή οδηγεί τον ΟΟΣΑ στο συμπέρασμα ότι οι συνθήκες σημαντικής στενότητας στην ελληνική αγορά χρήματος θα συνεχιστούν και το 2014 και στα επόμενα έτη, πράγμα που χρησιμοποιείται ως κάποια δικαιολογητική βάση για να στηριχθεί η εκτιμώμενη νέα πτώση κατά -0,4% του ΑΕΠ της Ελλάδος και κατά το 2014.

ε) Αλήθεια πώς αξιολογούνται από τον ΟΟΣΑ, **πρώτον**, η πρόσφατη κατάθεση στη Βουλή των

συμβάσεων **για την πλήρη επανέναρχη των έργων στους τέσσερις μεγάλους αυτοκινητόδρομους της χώρας**, με προοπτική ολοκλήρωσής τους έως το τέλος του 2015 ή στις αρχές του 2016. Τα έργα αυτά θα απαιτήσουν επενδύσεις ύψος 1,5% του ΑΕΠ στην επόμενη 2-ετία και θα απασχολήσουν άμεσα άνω των 20.000 εργαζομένων στην περίοδο κατασκευής τους, από τις αρχές του 2014. Ιδιαίτερα μεγάλη θα είναι και η έμμεση συμβολή στην ανάπτυξη και στη δραστηριοποίηση πολλών κλάδων παραγωγής των επενδύσεων αυτών - που συγχρηματοδοτούνται σε μεγάλο βαθμό από την Ευρωπαϊκή Ένωση και από την Ευρωπαϊκή τράπεζα Επενδύσεων. **Δεύτερον, η άρση από τις αρχές του 2014 ορισμένων ποσοτικών εμποδίων στην αύξηση των ελληνικών εξαγωγών, αφού έχει ήδη αποκατασταθεί η δυνατότητα ασφαλιστικής κάλυψης των εμπορικών συναλλαγών (εισαγωγών, εξαγωγών) των ελληνικών επιχειρήσεων από μεγάλους ασφαλιστικούς οργανισμούς (Atradius, Euler Hermes, Coface) και επίσης η σταδιακή αποδοχή ενέγγυων πιστώσεων έκδοσης ελληνικών τραπεζών στο εξωτερικό.**

Επίσης, ο ΟΟΣΑ δημοσίευσε Έκθεση για τη λειτουργία του ανταγωνισμού σε συγκεκριμένους κλάδους της ελληνικής οικονομίας, επιδιώκοντας τον προσδιορισμό των διοικητικών ή άλλων εμποδίων που ακόμα υπάρχουν (μετά τις μεταρρυθμίσεις που έχουν ήδη συντελεστεί τις τελευταίες 10ετίες) και εξακολουθούν να εμποδίζουν τη λειτουργία του ανταγωνισμού, στους κλάδους παραγωγής τροφίμων, του λιανικού εμπορίου, των οικοδομικών υλικών και του τουρισμού. Ειδικότερα, εξετάζεται αν υπάρχουν εμπόδια ή ρυθμίσεις: α) που προστατεύουν την εγχώρια παραγωγή από εισαγωγές, β) που εμποδίζουν την είσοδο νέων επιχειρήσεων στην αγορά, ή την έξοδο επιχειρήσεων από την αγορά, γ) που εξασφαλίζουν την προνομιακή προσφορά αγαθών και υπηρεσιών από συγκεκριμένες κατηγορίες επιχειρήσεων, δ) που επιδιώκουν την υπερβολικά λεπτομερή επιβολή του τρόπου λειτουργίας των επιχειρήσεων, ε) που συμβάλουν στη διαμόρφωση των τιμών των προϊόντων στην εγχώρια αγορά σε αδικαιολόγητα υψηλά επίπεδα, κ.ά.

Στην ανωτέρω «Μελέτη Αξιολόγησης των Συνθηκών Ανταγωνισμού» που εκπονήθηκε από τον ΟΟΣΑ σε συνεργασία με την ελληνική Επιτροπή Ανταγωνισμού και τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες, έναντι αμοιβής € 0,9 εκατ., **διαπιστώθηκε η ύπαρξη 329 βλαπτικών κρατικών ρυθμίσεων και τεχνικών εμποδίων και διατυπώθηκαν υποδείξεις για την κατάλληλη προσαρμογή τους. Μάλιστα ο ΟΟΣΑ προχώρησε σε ποσοτικοποίηση του οφέλους** που μπορεί να προκύψει για την ελληνική οικονομία από ένα σύνολο 66 μόνο από τις βασικές παρεμβάσεις που πρότείνει και το εκτίμησε στα € 5,2 δις. Ωστόσο, **η άρση των περιορισμών μπορεί να συνεπάγεται και σημαντικά κόστη για την οικονομία και για μεγάλες ομάδες του πληθυσμού, ιδιαίτερα στην περίοδο προσαρμογής, τα οποία, όπως τονίζεται στη Μελέτη, δεν έχουν ληφθεί υπόψη από τον ΟΟΣΑ στην εκτίμηση των ανωτέρω ωφελειών.**

Βέβαια, οι κυριότεροι τομείς παρεμβάσεων, σύμφωνα με τις εισηγήσεις του ΟΟΣΑ, δεν είναι καθόλου άγνωστοι στην Ελλάδα. Αντίθετα, αποτελούν θέμα συζητήσεων, διαφωνιών και συνεχών ρυθμίσεων εδώ και πολλές 10ετίες και κυρίως στην περίοδο προσαρμογής της ελληνικής οικονομίας που λαμβάνει χώρα τα τελευταία 4-έτη. Πολλά θέματα έχουν ρυθμιστεί, ενώ άλλα έχουν μείνει πίσω λόγω κυρίως των ιδιαιτεροτήτων της ελληνικής οικονομίας και σε σημαντικό βαθμό λόγω του σχετικά μεγάλου κόστους που συνεπάγεται, ή μπορεί να συνεπάγεται, ή θεωρείται ότι θα συνεπάγεται, η ρύθμισή τους για μεγάλες ομάδες του πληθυσμού. **Είναι βέβαιο ότι πολλές από τις προτάσεις του ΟΟΣΑ, για την κατάργηση αναίτιων και περίπλοκων ρυθμίσεων, είναι ώριμες και θα πρέπει να εφαρμοστούν αμέσως. Από την άλλη πλευρά, άλλες προτάσεις αντιμετωπίζονται με μεγάλη αμφισβήτηση και σκεπτικισμό (κυρίως από τους θιγόμενους) και η εφαρμογή τους θα πρέπει να γίνει με μελετημένο τρόπο για την αντιμετώπιση των τυχόν αρνητικών συνεπειών, ιδιαίτερα στην απολύτως αναγκαία ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας από το 2014.**

Για παράδειγμα, μπορεί κανείς να ισχυριστεί με σχετική βεβαιότητα ότι, όπως τονίζεται και από τον ΟΟΣΑ, **η ισχύουσα σήμερα μέγιστη διάρκεια 5-ημερών για τον προσδιορισμό του φρέσκου γάλακτος δεν έχει σοβαρή επιστημονική δικαιολογητική βάση**, ή δεν είναι η πιο κατάλληλη, σύμφωνα με τα ισχύοντα διεθνώς. **Ωστόσο, και η προτεινόμενη νέα ρύθμιση σύμφωνα με την οποία το γάλα θα πρέπει να πωλείται με διάρκεια από 1-ημέρα (πολύ φρέσκο γάλα) έως 10-ημερών, με ειδική σήμανση, ανάλογα με τη μέθοδο παστερίωσης που θα εφαρμόζεται, δεν είναι χωρίς προβλήματα**, ιδιαίτερα για την ελληνική γαλακτοβιομηχανία και κτηνοτροφία, **όπως άλλωστε υποστηρίζουν με μεγάλη αγωνία οι κατ' εξοχήν θιγόμενοι**. Επιπλέον, κανείς δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι αν υπάρξει πτώση στην τιμή του γάλακτος αυτό θα οφείλεται στην αλλαγή της μεθόδου προσδιορισμού του φρέσκου γάλακτος. Το πιθανότερο είναι ότι **η πτώση της τιμής θα οφείλεται στη μεγαλύτερη χρήση εισαγόμενου και, ενδεχομένως, χαμηλότερης ποιότητας γάλακτος, με αντίστοιχη εκτόπιση της εγχώριας παραγωγής**.

Επίσης, είναι βέβαιο ότι **δεν υπάρχει ουσιαστικός λόγος για τον οποίο ένα πλήθος μη συνταγογραφούμενων φαρμάκων θα πρέπει να πωλούνται μόνο από τα φαρμακεία**. Θα πρέπει, κάτω από κάποιες ουσιαστικές προϋποθέσεις, κάποια από τα μη συνταγογραφούμενα φάρμακα να μπορεί να πωλούνται και από τα supermarkets. **Επίσης, η τιμή τους δεν θα πρέπει να προσδιορίζεται με υπουργικές αποφάσεις. Ωστόσο, στη σημερινή συγκυρία ο κλάδος των φαρμακείων έχει υποστεί πολύ μεγάλες αλλαγές και δραστική – αν και απολύτως δικαιολογημένη – μείωση της αγοράς στην οποία λειτουργεί**. Η δαπάνη του κράτους για φάρμακα θα μειωθεί το 2014 στα € 2,0 δις από € 5,5 δις. **Τα 13.000 φαρμακεία που λειτουργούν στην Ελλάδα θα πρέπει να βρουν τη δυνατότητα να λειτουργήσουν στις νέες – δραστικά πιο δυσμενείς - συνθήκες, ενώ η προσαρμογή στον κλάδο θα πρέπει να γίνει με κατά το δυνατό περιορισμό του συνεπαγόμενου τεράστιου κόστους**.

Στον τομέα του ψωμιού οι μεταρρυθμίσεις και η απελευθέρωση της αγοράς που έχει επιτευχθεί σήμερα είναι πραγματικά εντυπωσιακή σε σχέση με ότι ίσχυε λίγα χρόνια πριν και αυτό φαίνεται και από την Έκθεση του ΟΟΣΑ. Μπορεί πράγματι να υπάρχουν θέματα προστασίας του καταναλωτή και κάποιοι εναπομείναντες περιορισμοί, η σκοπιμότητα των οποίων είναι αμφισβητούμενη. Όσον αφορά την προστασία του καταναλωτή νομίζουμε ότι όποιος επαγγελματίας επιχειρεί να τον εξαπατήσει έχει ήδη υποστεί τις συνέπειες. **Ο καταναλωτής το ξέρει πολύ καλά ότι η φραντζόλα που του πούλησε ο φούρναρης δεν είναι μισό κιλό, αλλά 360 γραμμάρια. Αν θέλει την αγοράζει, αν δεν θέλει δεν την αγοράζει. Σε 200 μέτρα υπάρχει άλλος φούρναρης. Ο τελευταίος που μπορεί να προστατέψει τον καταναλωτή σε αυτό το επίπεδο είναι η κυβέρνηση**. Το ίδιο συμβαίνει και με τις ελάχιστες προϋποθέσεις για να ιδρυθεί ένα αρτοποιείο. Όποιες και να είναι αυτές έχουν οδηγήσει στο να έχουμε περισσότερα αρτοποιεία ανά 1000 κατοίκους από οποιαδήποτε άλλη χώρα του κόσμου. Είναι πραγματικά ένδειξη απώλειας του μέτρου να ασχολούμαστε σήμερα με τα αρτοποιεία, τη στιγμή που ασκούνται **πολιτικές (όπως, π.χ., η φορολογία της ακίνητης περιουσίας) που πραγματικά αφαιρούν πολλές ποσοστιαίες μονάδες από την αύξηση του ΑΕΠ της χώρας** και απαγορεύουν την μεγαλύτερη αύξηση της απασχόλησης αφού τόσο ο τομέας των συναλλαγών και των επενδύσεων σε ακίνητα όσο και όλοι οι τομείς της οικονομίας που επηρεάζονται από την αγορά ακινήτων παραμένουν σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα λειτουργίας.

Σε κάθε περίπτωση, πάντως, η Έκθεση αυτή είναι πραγματικά πολύ χρήσιμη για την Ελλάδα διότι ταξινομεί με πολύ ικανοποιητικό τρόπο το τι ισχύει όσον αφορά τις κρατικές ρυθμίσεις και κανονισμούς στους τομείς που εξετάστηκαν, αλλά και διότι **δείχνει σε μεγάλο βαθμό και το μεταρρυθμιστικό έργο που έχει ήδη συντελεστεί σε πολλούς τομείς στη χώρα μας**. Η άρση των περιορισμών που ακόμη ισχύουν θα πρέπει, προφανώς, να προωθηθεί με πλήρη εξέταση όχι μόνο του αναμενόμενου οφέλους αλλά και του κόστους, έστω και αν το τελευταίο μπορεί να είναι μόνο κόστος προσαρμογής.

Παγκόσμια Οικονομία

Στο προηγούμενο 7ήμερο το επενδυτικό ενδιαφέρον, επικεντρώθηκε: i) Στη Γερμανία, όπου δημιουργούνται τώρα οι προϋποθέσεις για σχηματισμό κυβέρνησης μετά τη σχετική συμφωνία Χριστιανοδημοκρατών-Χριστιανοκοινωνιστών και Σοσιαλδημοκρατών. Το προσχέδιο συμφωνίας μεταξύ των πολιτικών κομμάτων επιβεβαίωσε τη συνέχιση των πολιτικών που ήδη εφαρμόζουν οι Χριστιανοδημοκράτες στην Ευρώπη, ενώ διευθέτησε ορισμένες πολιτικές για την οικονομική πολιτική στην ίδια τη Γερμανία. ii) Στις ΗΠΑ, τα οικονομικά στοιχεία να επιβεβαιώνουν την εκτίμηση ότι η ανάπτυξη βρίσκεται σε σταθερή πορεία, παρά την αναταραχή που προκλήθηκε από την προσωρινή διακοπή της λειτουργίας των ομοσπονδιακών υπηρεσιών τον

Οκτ.2013. Ωστόσο το ενδιαφέρον εστιάζεται στην καταλυτική ημερομηνία της 15^{ης} Δεκεμβρίου και στο κατά πόσο θα υπάρξει πολιτική συμφωνία για τον προϋπολογισμό του οικονομικού έτους 2013/14. Ειδικότερα:

Στη Γερμανία, μετά από διαπραγματεύσεις 5 εβδομάδων επήλθε συμφωνία μεταξύ των μεγάλων κομμάτων της χώρας με αποτέλεσμα να ανοίξει ο δρόμος για τη συγκρότηση κυβέρνησης μεγάλου συνασπισμού υπό την ηγεσία της καγκελαρίου Άνγκελας Μέρκελ. Ωστόσο απαιτείται ακόμη η έγκριση της συμφωνίας από τους Σοσιαλδημοκράτες οι οποίοι θα τη θέσουν στην κρίση των μελών τους σε εσωκομματικές εκλογές στις 14-15 Δεκεμβρίου. Εάν δεν υπάρξει κάποια αντίρρηση, όπως πράγματι εκτιμάται, στις 17 Δεκεμβρίου η Άνγκελα Μέρκελ θα εκλεγεί για 3η φορά καγκελάρια και την ίδια ημέρα θα ανακοινωθεί η νέα κυβέρνηση και θα αναλάβει τα καθήκοντα της. Σε ότι αφορά την κατανομή των υπουργείων οι Χριστιανοδημοκράτες (CDU) θα καταλάβουν 5 συν το υπουργείο Καγκελαρίας, οι Χριστιανοκοινωνιστές (CSU) 3 και οι Σοσιαλδημοκράτες (SPD) 6. Τα βασικά σημεία του προσχέδιου κυβερνητικής συνεργασίας (Shaping Germany's future),αφορούν: i).Τη θέσπιση κατώτατου ωρομίσθιου σε εθνικό επίπεδο στα € 8,5 από το 2015, ενώ προβλέπονται εξαιρέσεις για ορισμένους επαγγελματικούς κλάδους. ii). Τη μη αύξηση της φορολογίας και δέσμευση για αποφυγή δημιουργίας νέου χρέους από το 2015. Παράλληλα συμφωνήθηκε ότι οι δαπάνες και οι επενδύσεις μέχρι το 2017 δεν θα υπερβούν τα € 23 δις. iii) Τη μείωση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης στα 63 χρόνια μετά από 45 χρόνια ασφαλιστικού βίου, καθώς και τη θέσπιση σύνταξης «επαρκούς διαβίωσης» για πολίτες με εισοδήματα €850/μήνα από το 2017. iv). Την επιβολή διοδίων από το 2014 σε αυτοκίνητα αλλοδαπών οδηγών, που χρησιμοποιούν το οδικό δίκτυο της Γερμανίας, με την προϋπόθεση ότι δεν θα παραβιάζεται η ευρωπαϊκή νομοθεσία και ότι τα έσοδα θα στρέφονται σε έργα βελτίωσης του οδικού δικτύου. v). Την άρση της υποχρέωσης που ίσχυε έως τώρα για παιδιά που γεννιούνται στη Γερμανία από αλλοδαπούς γονείς να επιλέγουν ανάμεσα σε δύο υπηκοότητες, πριν συμπληρώσουν το 23ο έτος ηλικίας τους. vi). Την επιβολή της υποχρέωσης στις εισηγμένες εταιρίες στο χρηματιστήριο να εξασφαλίζουν ότι έως το 2016 το 30% των μελών των εποπτικών τους συμβουλίων να είναι γυναίκες.

Στα ευρωπαϊκά ζητήματα τα οποία σχετίζονται και με το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι Σοσιαλδημοκράτες αποδέχονται την πολιτική των Χριστιανοδημοκρατών. Τα υψηλά χρέη των χωρών της Ευρωζώνης θα πρέπει να μειωθούν, ενώ η οικονομική βοήθεια μέσω ευρωπαϊκών μηχανισμών θα πρέπει να αποτελέσει την τελευταία λύση και μόνο στις περιπτώσεις που τίθεται σε κίνδυνο η σταθερότητα της Ευρωζώνης. Ωστόσο, η οικονομική βοήθεια στις χώρες που την χρειάζονται θα δίνεται αφού αυτές λαμβάνουν μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης, προβαίνουν σε μεταρρυθμίσεις και εμφανίζουν σχέδιο βιωσιμότητας του δημοσίου

χρέους τους. Η ΕΕ, θα πρέπει να δώσει έμφαση στις διαρθρωτικές αλλαγές με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, να συνεχίσει την δημοσιονομική εξυγίανση και να ενισχύσει πολιτικές ανάπτυξης και απασχόλησης. Διατυπώθηκε ξεκάθαρα ότι η ευθύνη των κρατών για τον προϋπολογισμό τους με την ευθύνη των εταίρων στην Ευρωζώνη για τα εθνικά χρέη αποτελεί ασυμβίβαστο, γεγονός που θέτει εκτός συζήτησης την πιθανότητα έκδοσης ευρωομολόγων. Τέλος, στον τραπεζικό κλάδο, δεν θα πρέπει τα χρέη των τραπεζών να επιβαρύνουν το κράτος, αλλά ούτε και το δημόσιο χρέος τις τράπεζες. Επίσης, στο μέλλον, οι τράπεζες θα πρέπει να ευθύνονται για τους κινδύνους που αναλαμβάνουν και όχι οι φορολογούμενοι.

Όσον αφορά τις τρέχουσες οικονομικές εξελίξεις, επιβεβαιώθηκε η άνοδος του ΑΕΠ της Γερμανίας στο 3^ο 3μηνο 2013 κατά +0,3% σε 3μηνιαία βάση από +0,7% το 2^ο 3μηνο 2013, Σε ετήσια βάση η αύξηση ήταν 1,1%, από +0,9% το 2^ο 3μηνο 2013. Σημαντική εξέλιξη αποτελεί το γεγονός ότι το 3^ο 3μηνο 2013 η ανάπτυξη στηρίχθηκε αποκλειστικά στην εγχώρια ζήτηση και κυρίως στις επενδύσεις, ενώ οι καθαρές εξαγωγές είχαν αρνητική επίπτωση κατά -0,4 πμ στην αύξηση του ΑΕΠ σε 3μηνιαία βάση.

Στις ΗΠΑ, η άνοδος μιας σειράς οικονομικών δεικτών έρχεται να επιβεβαιώσει την άποψη ότι η αύξηση του ΑΕΠ θα είναι ικανοποιητική και στο 4^ο 3μηνο.2013, παρά τις δυσκολίες που προκάλεσε η προσωρινή διακοπή λειτουργίας ορισμένων ομοσπονδιακών υπηρεσιών. Στην εκτίμηση αυτή συμβάλλουν και **τα στοιχεία για τη μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου αγαθών και υπηρεσιών** στα \$ 40,6 δις τον Οκτ.2013, από \$ 43,0 δις τον Σεπτ.2013, παρά το ότι δεν αντιστράφηκε πλήρως η αύξηση στο έλλειμμα που είχε σημειωθεί τον Σεπτ.2013. Ειδικότερα: i). Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης Thomson Reuters/University of Michigan ανήλθε στο 75,1 το Νοέμ.2013 από 73,2 τον Οκτ.2013, διασκεδάζοντας τις ανησυχίες από την πτώση του αντίστοιχου δείκτη του Conference Board. ii).Ο **δείκτης ISM manufacturing** αυξήθηκε στο 57,3 το Νοέμ.2013 από 56,4 τον Οκτ.2013. Επίσης, ο δείκτης ISM non-manufacturing διατηρείται σε ικανοποιητικά επίπεδα, παρά τη μείωσή του στο 53,9 τον Νοέμ.2013, από 55,4 τον Οκτ.2013 και από 58,6 τον Αύγ.2013. iii) Ο δείκτης τιμών κατοικιών Case-Shiller αυξήθηκε κατά 13,3% σε ετήσια βάση τον Σεπτ.2013 δείχνοντας την ικανοποιητική ανάπτυξη και της αγοράς ακινήτων. Επίσης, και ο **δείκτης υπευθύνων προμηθειών Chicago PMI** διατηρήθηκε σε υψηλά επίπεδα τον Νοέμ.2013 στο 63,0 από 65,9 τον Οκτ.2013, ενώ οι **παραγγελίες των διαρκών καταναλωτικών αγαθών** σημείωσαν με πτώση κατά -2,0% σε μηνιαία βάση τον Οκτ.2013, αλλά μετά την αύξησή τους κατά 4,1% τον Σεπτ.2013. Έτσι, και η μικρή υποχώρηση στους δύο τελευταίους κλάδους δεν προκαλούν ιδιαίτερη ανήσυχια, καθώς οι τρέχουσες μετρήσεις διατηρούνται σε υψηλά επίπεδα. **Στην αγορά εργασίας** συνεχίζονται τα σημάδια ανάκαμψης, μετά την επιστροφή σε πιο συγκρίσιμα στοιχεία, καθώς αρχίζουν να

απομακρύνονται οι στρεβλώσεις που δημιουργήθηκαν από την διακοπή της λειτουργίας της ομοσπονδιακής κυβέρνησης. Οι **εβδομαδιαίες αιτήσεις για εγγραφή στα ταμεία ανεργίας** υποχώρησαν εκ νέου κατά 10.000 την εβδομάδα έως 23.11.2013 στις 316.000, που αποτελεί και το χαμηλότερο επίπεδο από τον Σεπτ.2013.

Στη ΖτΕ, τα οικονομικά στοιχεία που ήλθαν στη δημοσιότητα επιβεβαιώνουν την άποψη ότι η οικονομία παραμένει ευάλωτη, καθώς η ανεργία διατηρείται σε υψηλά επίπεδα (Οκτ.2013 12,1%) ενώ η χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα είναι υποτονική παρά την πρόσφατη μείωση του βασικού επιτοκίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης (ΕΚΤ). Ειδικότερα, η πιστωτική επέκταση προς τις επιχειρήσεις μειώθηκε κατά -3,7% τον Οκτ.2013, από -3,6% τον Σεπ.2013 ενώ ο ρυθμός αύξησης της τραπεζικής χρηματοδότησης προς τα νοικοκυριά ήταν μόλις 0,1% σε ετήσια βάση τον Οκτ.2013. Η εξέλιξη αυτή δεν αποκλείει την πιθανότητα η ΕΚΤ να προβεί στο προσεχές μέλλον σε νέα μέτρα ενίσχυσης της ρευστότητας, όπως παράταση στο πρόγραμμα της 3ετους μακροχρόνιας χρηματοδότησης (Long Term Refinancing Operations LTRO-3) αλλά και αρνητικών επιτοκίων στις καταθέσεις. Σημειώνεται ότι στο πλαίσιο του LTRO-3 την 4.12.2013 τα ευρωπαϊκά πιστωτικά ιδρύματα αποπλήρωσαν το ποσό των € 7,24 δις στην ΕΚΤ, με αποτέλεσμα το σύνολο των αποπληρωμών να ανέλθει μέχρι σήμερα στα € 395,87 δις ήτοι στο 39% επί του συνολικού δανεισμού, ύψους €1.018,7 δις.. Συγκρατημένη αισιοδοξία προκαλεί η άνοδος του **δείκτη οικονομικού κλίματος (ESI)** για 7^ο μήνα κατά σειρά, καθώς ανήλθε στο 98,5 τον Νοέμ.2013 από 97,7 τον Οκτ.2013. Σε παράλληλη όμως τροχιά κινήθηκαν και στην πλειονότητα τους οι οικονομίες της ΖτΕ. Ο **δείκτης PMI στη μεταποίηση στη ΖτΕ ανήλθε στο 51,6 τον Νοέμ.2013 (υψηλότερο επίπεδο που έχει καταγραφεί από τον Ιούν.2011)**, λόγω αύξησης του υποδείκτη των νέων παραγγελιών για εξαγωγή προϊόντα. Ωστόσο μεικτή παραμένει η εικόνα του δείκτη σε Γαλλία και Ισπανία εν αντιθέσει με τη Γερμανία. Η μη ξεκάθαρη εικόνα που επικρατεί σε οικονομικό επίπεδο στην Ευρώπη ενδεχομένως να αποτέλεσε και έναν από τους βασικούς λόγους που ανάγκασε την ΕΚΤ να προειδοποιήσει, ότι η Ευρώπη θα πρέπει να προετοιμαστεί για απότομες κινήσεις στις αγορές, εάν η ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ αποφασίσει να περιορίσει άμεσα το πρόγραμμά της για ποσοτική ενίσχυση της ρευστότητας.

Στη Σλοβενία, στις 13.12.2013 θα ανακοινωθούν τα αποτελέσματα των ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (stress test) τα οποία θα αναδείξουν τις κεφαλαιακές ανάγκες των τραπεζών και κατά συνέπεια το κατά πόσο η Σλοβενία χρειάζεται διεθνή οικονομική διάσωση. Σύμφωνα με τον διοικητή της ΤτΣλοβενίας έχει καταρτισθεί ένα λεπτομερές σχέδιο για το τραπεζικό σύστημα και ότι για καμία τράπεζα δεν θα απαιτηθεί να τεθεί εκτός αγοράς ή σε εκκαθάριση με τη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων. Η κυβέρνηση της Σλοβενίας

πιστεύει ότι η ανακεφαλαιοποίηση των τραπεζών και η άμεση μεταφορά των επισφαλών δανείων σε μία «κακή τράπεζα» πρέπει να έχει δρομολογηθεί πριν το τέλος του έτους. Στο πλαίσιο προστασίας των επενδυτών το χρηματιστήριο της Λιουμπλιάνα, αποφάσισε την προσωρινή αναστολή της διαπραγμάτευσης των Nova Ljubljanska Banka, Nova Kreditna Banka Maribor, Abanka Vipra, Banka Celje, Factor Banka και Probanka.

Η εταιρία πιστοληπτικής αξιολόγησης S&P, αναθεώρησε τις προοπτικές της Ισπανίας, σε σταθερές από αρνητικές, διατηρώντας την διαβάθμιση στο BBB-. Παράλληλα, υποβάθμισε την πιστοληπτική διαβάθμιση της Ολλανδίας από AAA σε AA+, καθώς ο ασθενής ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης, υπονομεύει τη δυνατότητα της χώρας να μειώσει το χρέος της. Η S&P αναμένει το ΑΕΠ να παραμείνει κάτω από το υψηλό που είχε καταγράψει προ της δημοσιονομικής κρίσης, τουλάχιστον μέχρι το 2017. Η S&P επισημαίνει ότι η αύξηση της ανεργίας (Οκτ.2013: 8,5%) αποτελεί πηγή ανησυχίας η οποία αποδίδεται στην οικονομική πίεση η οποία έχει προέρθει από την υποχώρηση των τιμών των ακινήτων και τον αντίκτυπο της πολιτικής της δημοσιονομικής εξυγίανσης.



Ωστόσο οι προοπτικές ανάπτυξης της χώρας, αν και έχουν επιδεινωθεί από την αρχή της χρηματοπιστωτικής κρίσης (2008), έχουν επιδείξει κάποια σημάδια βελτίωσης στο 3ο 3μηνο 2013, καθώς ο ρυθμός συρρίκνωσης του ΑΕΠ περιορίστηκε στο -0,6% σε ετήσια βάση, από -1,7% το 2ο 3μηνο 2013. Αυτή η εξέλιξη οδηγεί κάποιους αναλυτές στο συμπέρασμα ότι η απόφαση της S&P για υποβάθμιση ήταν κάπως υπερβολική.

Στην Κίνα, η διατήρηση του Επίσημου δείκτη PMI στη μεταποίηση τον Νοέμ.2013 στο 51,4 (υψηλότερο επίπεδο 18-μηνών), παρά τις εκτιμήσεις της αγοράς που προέβλεπε εξασθένηση, και η διαμόρφωση του δείκτη PMI HSBC/Markit στο 50,8, από 50,4 που είχε ανακοινωθεί αρχικά, δημιουργούν βάσιμες ελπίδες ότι τελικά η οικονομική ανάπτυξη δε θα υποστεί σημαντική υποχώρηση το 2013. Υπενθυμίζεται ότι το

ΔΝΤ προβλέπει ότι το 2013 το ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 7,6% έναντι 7,7% το 2012, ενώ ο ρυθμός ανάπτυξης θα περιορισθεί ελαφρώς στο 7,3% το 2014.

Στην Ιαπωνία, ο εθνικός πληθωρισμός παρέμεινε αμετάβλητος στο 1,1% τον Οκτ. 2013, ενώ ο δομικός πληθωρισμός (Ττιαπωνίας) ανήλθε στο 0,9%, έναντι 0,7% τον Σεπτ. 2013 λόγω του υψηλού κόστους της ηλεκτρικής ενέργειας και την διολίσθηση του γιεν.

Αισιόδοξες εμφανίζονται οι επιχειρήσεις, οι οποίες προβλέπουν αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής τους υπόλοιπους μήνες του έτους, κάτι για το οποίο συνηγορεί άλλωστε και η άνοδος του δείκτη PMI στη μεταποίηση σε υψηλό 3ετίας, τον Νοέμ. 2013.

Στις αγορές κεφαλαίου, της Ευρώπης πιέσεις καταγράφηκαν το τελευταίο 7ημερο στην πλειονότητα των ομολογιακών τίτλων, καθώς οι επενδυτές διέκριναν ότι η απρόσμενη άνοδος των δεικτών υπευθύνων προμηθειών (PMI) στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης πλην της Ισπανίας, περιορίζει την πιθανότητα μιας νέας μείωσης των επιτοκίων από την ΕΚΤ. Κέρδη κατέγραψαν οι τίτλοι σε Ελλάδα, Πορτογαλία και Ιταλία. Οι ελληνικοί τίτλοι συγκέντρωσαν το αγοραστικό ενδιαφέρον μετά την απόφαση της Moody's να αναβαθμίσει το αξιόχρεο της Ελλάδας κατά 2 μονάδες στο Caa3.

		2.12.2013	25.11.2013	+/- μβ		2.12.2013	25.11.2013	+/- μβ
Ελλάδα	1	8,51%	8,56%	-5	5	727	779	-52
Ισπανία	0	4,15%	4,15%	0	5	157	155	2
Ιταλία	Y	4,07%	4,09%	-1	Y	182	188	-7
Πορτογαλία	B	5,79%	5,90%	-10	C	349	357	-9
Γαλλία	O	2,18%	2,18%	0	S	54	52	2
Ολλανδία	D	2,05%	2,04%	1	D	40	38	2
Γερμανία	S	1,73%	1,72%	1	S	24	23	2

Πηγή: Bloomberg

Τέλος, η διαφορά απόδοσης του 10ετούς πορτογαλικού ομολόγου σε σχέση με την αντίστοιχη του 10ετούς γερμανικού, μειώθηκε σε εβδομαδιαία βάση στις 406 μ.β. από 417 μ.β. και του 10ετούς ιταλικού ομολόγου με το 10ετές γερμανικό στις 234 μ.β. από 236 μ.β. που ήταν προ εβδομάδος.

Αγορές συναλλάγματος: Ο σταθμισμένος δείκτης δολαρίου ο οποίος μετρά την επίδοση του δολαρίου έναντι 6 βασικών νομισμάτων σταθεροποιήθηκε στο 80,88 (2.12.2013) από 80,92 (25.11.2013) με οριακά κέρδη σε εβδομαδιαία βάση κατά 0,05%.

SDXY - US Dollar Index - Daily OHLC Chart



Το ευρώ κυμαίνονταν στα 1,3545 USD/EUR την 2.12.2013 από 1,3512 USD/EUR την 25.11.2013. Συνεχίζονται τα κέρδη για την στερλίνα μετά την

ανακοίνωση ότι ο δείκτης των υπευθύνων προμηθειών (PMI) για τη βιομηχανία στο Ην. Βασίλειο ανήλθε στο 58,4 τον Νοεμ.2013 από 56,5 (αναθεωρημένη μέτρηση) τον Οκτ.2013, έναντι εκτίμησης της αγοράς για οριακή πτώση του στο 56,1. Θετικά επηρέασε τη στερλίνα και η άνοδος των τιμών κατοικιών τον Οκτ.2013 κατά 0,5%. Αναλυτικότερα, η στερλίνα σε εβδομαδιαία βάση κατέγραψε κέρδη έναντι του δολαρίου ΗΠΑ κατά 1,2% αφού άγγιξε το υψηλότερο επίπεδο από τον Αυγ.2011 και έναντι του ευρώ κατά 1,0%. Η στερλίνα διαπραγματευόταν με το δολάριο στα \$1,6371 και με το ευρώ στις £0,8270 την 2.12.2013 από \$1,6175 και £0,8355 την 25.11.2013.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Ελληνική Οικονομία

Πιστωτική Επέκταση: Ο ετήσιος ρυθμός πτώσης των τραπεζικών χορηγήσεων προς τον ιδιωτικό τομέα διατηρήθηκε στο -3,9% σε ετήσια βάση τον Οκτ.2013 όπως και τον Σεπτ.2013 και έναντι -4,8% τον Οκτ.2012. Επίσης, η αρνητική καθαρή ροή της χρηματοδότησης προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα σε μηνιαία βάση διαμορφώθηκε στα € 937 εκατ. τον Οκτ.2013 από € 568 εκατ. τον Σεπτ.2013. Ειδικότερα:

Στον τομέα των επιχειρήσεων, η μείωση της χρηματοδότησης ήταν στο -4,8% σε ετήσια βάση τον Οκτ.2013 από -4,7% τον Σεπτ.2013 και έναντι -5,6% τον Οκτ.2012. Η αρνητική μηνιαία καθαρή ροή της χρηματοδότησης ήταν στα € 737 εκατ. τον Οκτ.2013 από € 260 εκατ. τον Σεπτ.2013. Υποχώρηση της χρηματοδότησης καταγράφηκε στους περισσότερους τομείς σε ετήσια βάση τον Οκτ.2013 (βλ. Πίνακα). Η μεγαλύτερη πτώση σημειώθηκε στον Ηλεκτρισμό-Φωταέριο-Υδρευση κατά -8,0% (Οκτ.2012: 8,6%) και στον κλάδο των Μεταφορών & Επικοινωνιών κατά -7,4% (Οκτ.2012: -6,4%). Η μικρότερη μείωση σημειώθηκε στον τομέα του Τουρισμού, κατά -1,4% (Οκτ.2012: -0,8%). Οριακή αύξηση καταγράφηκε στον κατασκευαστικό τομέα κατά 0,2% (Οκτ.2012: -5,5%), ενώ μεγαλύτερη ήταν η αύξηση στον κλάδο της Γεωργίας κατά 4,2% (Οκτ.2012: -7,7%).

Χρηματοδότηση προς τον Ιδιωτικό Τομέα (ετήσιοι ρυθμοί μεταβολής)				
	Οκτ.2013	Σεπτ.201	Δεκ.2012	Οκτ.2012
Σύνολο ιδιωτικού τομέα	-3,9	-3,9	-4,0	-4,8
A. Επιχειρήσεις	-4,8	-4,7	-4,4	-5,6
-Γεωργία	4,2	2,3	-6,3	-7,7
-Βιομηχανία	-2,6	-1,9	-2,1	-4,3
-Εμπόριο	-6,8	-7,8	-7,4	-8,6
-Τουρισμός	-1,4	-1,5	1,1	-0,8
-Ναυτιλία	-4,3	-4,4	-3,4	-3,5
-Κατασκευές	0,2	0,4	-1,9	-5,5
-Ηλεκτρισμός-Φωταέριο-Υδρευση	-8,0	-5,7	4,5	8,6
-Μεταφορές, Επικοινωνίες πλήν Ναυτιλίας	-7,4	-5,9	-8,1	-6,4
B. Ελεύθεροι Επαγγελματίες	0,0	-0,9	-3,0	-3,6
Γ. Νοικοκυριά	-3,5	-3,6	-3,8	-4,1
-Κατανάλωση Πίστη + Λοιπά Καταναλώ	-4,4	-4,5	-4,7	-4,9
-Στεγαστικά Δάνεια	-3,1	-3,2	-3,4	-3,7

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Η πτώση των χορηγήσεων προς τα νοικοκυριά διαμορφώθηκε στο -3,5% τον Οκτ.2013 από -3,6% τον Σεπτ.2013 και έναντι -4,1% τον Οκτ.2012. Η

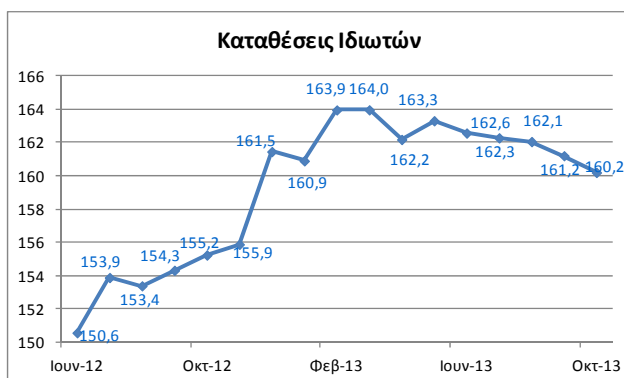
μηνιαία αρνητική καθαρή ροή διαμορφώθηκε στα € 218 εκατ. τον Οκτ.2013 από € 303 εκατ. τον Σεπτ.2013. Ειδικότερα, η πτώση **των στεγαστικών δανείων** διαμορφώθηκε στο -3,1% τον Οκτ.2013, από -3,2% τον Σεπτ.2013 και -3,7% τον Οκτ.2012. Η μηνιαία αρνητική καθαρή ροή διαμορφώθηκε στα € 143 εκατ. τον Οκτ.2013 από € 184 εκατ. τον Σεπτ.2013. Η πιστωτική επέκταση προσδιορίζεται σε σημαντικό βαθμό από την ροή των καταθέσεων, η οποία ήταν αρνητική τον Σεπτ.2013 και τον Οκτ.2013, όπως αναλύεται στη συνέχεια.

Καταθέσεις Ιδιωτών: Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΤτΕλλάδος, οι συνολικές καταθέσεις του ιδιωτικού τομέα παρουσίασαν τον Οκτ.2013 αισθητή μείωση κατά -0,60%, σε μηνιαία βάση, έναντι μείωσης κατά -0,52% τον Σεπτ.2013, υποχωρώντας στα € 160,2 δισ., έναντι των € 161,2 δισ. του Σεπτ.2013 και € 155,2 δισ. του Οκτ.2012.

Η εκροή των καταθέσεων στο δίμηνο Σεπτ.-Οκτ. '13 οφείλεται κυρίως σε απόσυρση μετρητών (€ 1,49 δισ.) από τα νοικοκυριά για αποπληρωμή φορολογικών τους υποχρεώσεων. Από την άλλη πλευρά, δεν προκύπτει αιτία μείωσης των καταθέσεων, εξαιτίας αυξημένης αβεβαιότητας, αφού τον Σεπτ.2013 βελτιώθηκε ο δείκτης οικονομικού κλίματος του IOBE (Σεπτ. '13: 93,1, Αύγ. '13: 89,2) αν και τον Οκτ.2013 είχε μικρή υποχώρηση (91,2).

Από τις επιμέρους κατηγορίες των ιδιωτικών καταθέσεων, σε μηνιαία βάση, οι καταθέσεις προθεσμίας μειώθηκαν ελάχιστα κατά -0,2%, οι καταθέσεις ταμειυτηρίου κατά -0,7% και οι καταθέσεις όψεως κατά -2,6%.

Σε ετήσια βάση, οι καταθέσεις ιδιωτών παρουσίασαν αύξηση κατά +3,7% τον Οκτ.2013 (Σεπτ.2013: +4,5%), έναντι μείωσής τους κατά -12,7% τον Οκτ.2012 και κατά -7,3% τον Δεκ.2012. Από τις επιμέρους συνιστώσες των καταθέσεων, οι καταθέσεις όψεως σημείωσαν αύξηση κατά +25,9% και προθεσμιακές κατά +4,9%, ενώ οι καταθέσεις ταμειυτηρίου εμφάνισαν μικρή άνοδο κατά +2,1%.



Πηγή: ΤτΕλλάδος

Σημειώνεται ότι παρά τη μείωση των καταθέσεων και τον Οκτ.2013, από τα μέσα Ιουν.2012 ως το τέλος Οκτ.2013 είχαν επιστραφεί στο τραπεζικό σύστημα καταθέσεις ύψους € 13,4 δισ (€ 9,7 δισ από το τέλος Ιουν.2012). Η ροή επανόδου των ιδιωτικών καταθέσεων στο τραπεζικό σύστημα αναμένεται,

παρά τις μεταπτώσεις τους, να ενδυναμωθεί, λόγω της σταθερής βελτίωσης του οικονομικού κλίματος και της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών, που τους εξασφαλίζει επαρκή κεφαλαιακή βάση στα επόμενα έτη. Ωστόσο, η αβεβαιότητα θα περιοριστεί πιο αποτελεσματικά με την λήξη και την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της τρέχουσας διαγνωστικής εκτίμησης της Black Rock για την ποιότητα του χαρτοφυλακίου των ελληνικών τραπεζών και την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων τους μετά την ανακεφαλαιοποίηση, η οποία θα γίνει τον Ιαν.2014.

Επιπλέον, η επίτευξη σημαντικού πρωτογενούς πλεονάσματος στη Γενική Κυβέρνηση το 2013, δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την προβολή με πιο πειστικό τρόπο της βιωσιμότητας του σημαντικά αναδιαρθρωμένου ελληνικού δημόσιου χρέους, ενώ η επιτάχυνση της σταθεροποίησης και ανάκαμψης της οικονομίας και της αύξησης της απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα δημιουργεί συνθήκες για σταδιακή μείωση και του πολιτικού κινδύνου, που έχει σημασία ιδιαίτερα στις τραπεζικές καταθέσεις.

Δείκτες Οικονομικού Κλίματος: Ο **δείκτης οικονομικού κλίματος** στην Ελλάδα, που καταρτίζεται από το **IOBE** και δημοσιεύει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, παρέμεινε τον Νοέμ.2013 αμετάβλητος στο ύψος του Οκτ.2013 στις 91,2 μονάδες, έναντι 93,1 μον. τον Σεπτ.2013 και 82,12 μον. τον Οκτ.2012. Γενικά, στο 2013, συγκριτικά με το 2012, σημειώνεται εμφανής βελτίωση του οικονομικού κλίματος και πτώση της αβεβαιότητας.

Ο **δείκτης οικονομικού κλίματος** στην Ελλάδα διαμορφώθηκε τον Νοέμ.2013 σε χαμηλότερο επίπεδο, τόσο από τους αντίστοιχους δείκτες της ΖτΕ όσο και της ΕΕ-28, οι οποίοι ισχυροποιήθηκαν περαιτέρω τον Νοέμ.2013 (ΖτΕ: Νοέμ. '13: 98,5, Οκτ. '13: 97,7, Σεπτ. '13: 96,9, ΕΕ-28: Νοέμ.2013: 102,1, Οκτ. '13: 101,7, Σεπτ. '13: 100,6) Αύγ. '13: 98,2). Σημειώνεται ότι οι δείκτες εμπιστοσύνης στη ΖτΕ και στην ΕΕ-28 παρουσιάζουν από τον Ιουλ.2013 σημαντική αύξηση, ενώ ο δείκτης οικονομικού κλίματος τον Μάιο '2013, για πρώτη φορά μετά το 2010, υπερέβη τους αντίστοιχους δείκτες της ΖτΕ και της ΕΕ.

Η εξέλιξη των βασικών κλαδικών δεικτών από τους οποίους καταρτίζεται ο δείκτης οικονομικού κλίματος (με βάση και τα στοιχεία των ερευνών του **IOBE**) τον Οκτ.2013 έχει ως ακολούθως:

Στη **Βιομηχανία**, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών μειώθηκε για 2^ο συνεχή μήνα στις 84,6 μον. τον Νοέμ.2013, από 88,4 μον. τον Οκτ.2013, 96,1 μον. τον Σεπτ.2013 και του χαμηλότερου 80,4 τον Νοέμ.2012. Η μείωση του δείκτη προήλθε κυρίως από: **α)** Τη σημαντική μείωση των προβλέψεων για την εξέλιξη της παραγωγής στο προσεχές 3-μηνο (Νοέμ.2013: -4,5, Οκτ.2013: +6,2, Νοέμ.2012: -2,0). **β)** Τη μείωση των εκτιμήσεων για τις πωλήσεις στο προσεχές 3-μηνο (Νοέμ.2013: -4,1, Οκτ.2013: +9,7, Νοέμ.2012: -4,6) και για τις τρέχουσες πωλήσεις (Νοέμ.2013: -8,8, Οκτ.2013: +1,3, Νοέμ.2012: -7,5). **γ)** Τη μείωση των

προβλέψεων για την απασχόληση (Νοέμ.2013: -17, Οκτ.2013: -6, Νοέμ.2012: -23). Αντίθετα βελτιώθηκαν οι προσδοκίες για τις βιομηχανικές εξαγωγές στους προσεχείς μήνες (Νοέμ.2013: +10,6, Οκτ.2013: +8,3, Νοέμ.2012: +12,1).

Πάντως, η εικόνα της Βιομηχανίας φαίνεται ότι παρουσιάζει σημαντική βελτίωση προς το τέλος του 2013, όπως προκύπτει και από την **αξιοσημείωτη άνοδο του Δείκτη Υπευθύνων Προμηθειών (PMI)** που αυξήθηκε στις 49,2 μονάδες τον Νοέμ.2013 από τις 47,3 τον Οκτ.2013, έναντι 41,8 τον Νοέμ.2012. Από τους επιμέρους δείκτες του (PMI) επισημαίνεται η αύξηση του δείκτη της παραγωγής που ανήλθε στις 50,6 μονάδες, για πρώτη φορά από το 2008, έναντι 47,7 τον Οκτ.2013 και 41,2 τον Νοέμ.2012.

Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι επιχειρηματικές προσδοκίες σημείωσαν τον Νοέμ.2013 ήπια άνοδο στις 74,6 μον., έναντι 71,1 μον. τον Οκτ.2013 και της κατά πολύ μικρότερης περυσινής επίδοσης (Νοέμ.2012: 56,2). Η εξέλιξη αυτή οφείλεται:

α) στη μείωση του αρνητικού ισοζυγίου των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες στο προσεχές 3-μηνο (Νοέμ.2013: -18,7, Οκτ.2013: -23,8, έναντι του δυσμενούς: -58,9 του Νοέμ.2012), β) στη βελτίωση του δείκτη των πωλήσεων στο προσεχές 3-μηνο (Νοέμ.2013: -20,3, Οκτ.2013: -38,4, έναντι του επίσης δυσμενούς -50,4 του Νοέμ.2012).

Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι η βελτίωση των δεικτών για τις πωλήσεις του επόμενου 3-μήνου αντανakλούν την εκτίμηση αυξημένης κινητικότητας στην εορταστική περίοδο.

Αντίθετα διευρύνονται ελαφρά οι αρνητικές εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις (Νοέμ.2013: -43, Οκτ.2013: -39, Νοέμ.2012: -63).

Αναφορικά με τους κλάδους του λιανικού εμπορίου, σημειώνονται οι ακόλουθες εξελίξεις: **α)** Η ενίσχυση των επιχειρηματικών προσδοκιών **στα «Τρόφιμα-Ποτά-Καπνός»** Νοέμ.2013: 70,1, Οκτ.2013: 67,1 τιμή σημαντικά ανώτερης της περυσινής περιόδου: Νοέμ.2012: 48,8. **β)** Η σημαντική βελτίωση που καταγράφει ο δείκτης προσδοκιών **στα «Υφάσματα-Ένδυση-Υπόδυση»** Νοέμ.2013: 106,5, Οκτ.2013: 91,3, επίδοση υπερδιπλάσια της αντίστοιχης περυσινής: Νοέμ.2012: 50,8. **γ)** Η ανοδική κίνηση του δείκτη εμπιστοσύνης **στα «Είδη Οικιακού Εξοπλισμού»** (Νοέμ.2013: 65,3, Οκτ.2013: 58,3, χαμηλότερης όμως της περυσινής: Νοέμ.2012: 69,3. **ε)** Η νέα σημαντική βελτίωση των προσδοκιών **στα «Οχήματα-Ανταλλακτικά»** (Νοέμ.2013: 93,5, Οκτ.2013: 88,5, τιμή σημαντικά ανώτερη του Νοέμ.2012: 70,2. **στ)** Η πτωτική κίνηση των επιχειρηματικών προσδοκιών **στα Πολυκαταστήματα** (Νοέμ.2013: 40,9, Οκτ.2013: 495, Νοέμ.2012: 39,7).

Στις **Υπηρεσίες**, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υποχώρησε στις 73,6 μον. τον Νοέμ.2013, από 77,6 τον Οκτ.2013, έναντι της πολύ χαμηλής επίδοσης τον Νοέμ.2012 στις 52,5 μον. Παράλληλα, οι προοπτικές της ζήτησης υπηρεσιών

στο επόμενο 3-μηνο παρουσίασαν περαιτέρω εξασθένηση: (Νοέμ.2013: -16,5, Οκτ.2013: -9,9, έναντι όμως του πολύ χαμηλού επιπέδου τους τον Νοέμ.2012: -43,6).

Αναφορικά με τους τουριστικούς δείκτες, επισημαίνεται η αξιόλογη άνοδος των προσδοκιών στον κλάδο των Τουριστικών Πρακτορειών (Νοέμ.2013: 98,3, Οκτ.2013: 83,4, Σεπτ.2013: 105,6, Αύγ.2013: 107,2, Νοέμ.2012: 106,2). Η διακύμανση του κλάδου επί σειρά μηνών σε υψηλό επίπεδο προμηνύει άνοδο του τουρισμού και κατά το 2014.

Στις **Κατασκευές**, ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών βελτιώθηκε οριακά τον Νοέμ.2013 στις 74,4 μον. από 73,6 μον. τον προηγούμενο μήνα, επίπεδο που είναι σημαντικά ανώτερο του περυσινού (Νοέμ.2012: 51,1 μον.). Η ενίσχυση του δείκτη εκπορεύεται κυρίως από **την άνοδο του δείκτη επιχειρηματικών προσδοκιών στα Δημόσια Έργα** (Νοέμ.2013: 90,0, Οκτ.2013: 88,4, Νοέμ.2012: 59,4), λόγω της επανεκκίνησης της κατασκευής των έργων βασικής υποδομής. Μικρή, εξάλλου, αύξηση σημείωσαν και οι επιχειρηματικές **προσδοκίες στις Ιδιωτικές Κατασκευές** (Νοέμ.2013: 49,3, Οκτ.2013: 44,7, Νοέμ.2012: 31,8).

Τέλος, μειώθηκε οριακά ο **δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** στις -66,7 μον. τον Νοέμ.2013 από -66,2 μον. τον Οκτ.2013, έναντι -74,1 μον. τον Νοέμ.2012. Ειδικότερα: Δυσμενέστερες ήταν οι προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική τους κατάσταση στο προσεχές 12-μηνο (Νοέμ.2013: -59,0 Οκτ.2013: -56,5). Είναι ενδεικτικό ότι το 72% των νοικοκυριών αναμένει επιδείνωση της οικονομικής τους κατάστασης. Επιπρόσθετα αυξήθηκαν και οι αρνητικές προβλέψεις για την εξέλιξη της ανεργίας (Νοέμ.2013: +74,2, Οκτ.2013: +69,7) όπως και το ποσοστό εκείνων που δηλώνουν ότι έχουν χρεωθεί (Νοέμ.2013: 17%, Οκτ.2013: 13%). Αυξήθηκε επίσης οριακά και το ποσοστό εκείνων που δηλώνει ότι «μόλις τα βγάζει πέρα» (Νοέμ.2013: 60%, Οκτ.2013: 59%). Αντίθετα, σημειώθηκε οριακή βελτίωση σε πολύ χαμηλά επίπεδα του δείκτη πρόθεσης των καταναλωτών να προβούν σε σημαντικές αγορές (Νοέμ.2013: -70,1, Οκτ.2013: -70,8) και μικρή βελτίωση των προβλέψεων για την οικονομική κατάσταση της Χώρας (Νοέμ.2013: -62,2, Οκτ.2013: -63,9). Γενικά, η βελτίωση των μακροοικονομικών συνθηκών και ιδιαίτερα η αύξηση της απασχόλησης που παρατηρείται από το 3^ο 3μηνο.2013, η ικανοποιητική πορεία των αγορών ομολόγων και μετοχικών αξιών και η μείωση του πολιτικού κινδύνου, επιδρούν θετικά στην καταναλωτική εμπιστοσύνη, η οποία, ωστόσο, εξακολουθεί να διαμορφώνεται σε πολύ χαμηλό επίπεδο συγκριτικά με τον μέσο όρο στη Ζώνη του Ευρώ.

Λιανικές Πωλήσεις: Επιβραδύνθηκε ο ρυθμός μείωσης του **γενικού δείκτη όγκου των πωλήσεων στο Λιανικό εμπόριο** (εκτός καυσίμων) σε -5,6% σε ετήσια βάση τον Σεπτ.2013 από -9,1% τον Αύγ.2013 και έναντι -12,2% τον Σεπτ.2012. Η πτώση του όγκου των λιανικών πωλήσεων τον Σεπτ.2013 (όπως και τον Ιουλ.-Αύγ.2013) οφείλεται σχεδόν αποκλειστικά

στην τεράστια πτώση των πωλήσεων στα πολυκαταστήματα κατά -27,6%, έναντι αύξησής τους κατά +3,3% τον Σεπτ.2012. Η πτώση το καλοκαίρι του 2013 στον κλάδο αυτό οφείλεται στην έξοδο από την αγορά δύο μεγάλων πολυκαταστημάτων, χωρίς ανάλογη προσαρμογή του δείκτη του κλάδου. Από την άλλη πλευρά, σημειώνεται η αύξηση τον Σεπτ.2013 κατά +2,3% του όγκου των πωλήσεων στα βιβλία-χαρτικά και κατά +1,4% στα επίπλω-ηλεκτρικά είδη-οικιακός εξοπλισμός.

Ετήσιες Ποσοστιαίες Μεταβολές του Μέσου Δείκτη Όγκου Λιανικών Πωλήσεων		
Κατηγορίες Καταστημάτων	Ιαν.-Σεπτ.2013	Ιαν.-Σεπτ.2012
Μεγάλα Καταστήματα Τροφίμων	-10,8	-6,7
Πολυκαταστήματα	-14,7	-5,3
Μικρά Καταστήματα Τροφίμων	-5,1	-14,9
Φαρμακευτικά-Καλλυντικά	-13,6	-10,6
Ένδυση-Υπόδηση	-6,6	-20,8
Επίπλα-Ηλεκτρ. Είδη	-8,9	-17,1
Βιβλία-Χαρτικά-Λοιπά είδη	-1,5	-12,6
Καύσιμα και λιπαντικά αυτοκινήτων	-7,9	-14,3
Γενικός Δείκτης Όγκου	-10,1	-11,6
Γενικός Δείκτης Όγκου εκτός Καυσίμων και Λιπαντικών	-10,3	-11,2

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ.

Στους βασικούς κλάδους του λιανικού εμπορίου (βλ. Πίνακα), στο 9μηνο 2013 σημειώθηκε σημαντική μείωση του όγκου των πωλήσεων σε ετήσια βάση, στα πολυκαταστήματα (-14,7%), για τους λόγους που προαναφέρθηκαν, στον κλάδο των φαρμακευτικών προϊόντων και καλλυντικών (-13,6%), στα μεγάλα καταστήματα τροφίμων (-10,8%), ενώ μικρότερη ήταν και η πτώση των πωλήσεων στον κλάδο των επίπλων-ηλεκτρικών ειδών (-8,9%) και της ένδυσης-υπόδησης (-6,6%). Ακόμη πιο μικρή ήταν η υποχώρηση του όγκου των πωλήσεων στα μικρά καταστήματα τροφίμων κατά -5,1% και στα βιβλία-χαρτικά -1,5%.

Σημειώνεται η πτώση του κύκλου εργασιών στα καύσιμα και στα λιπαντικά αυτοκινήτων κατά -7,9% στο 9μηνο 2013 που σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στην πτώση της κατανάλωσης στο πετρέλαιο θέρμανσης, λόγω των καλών καιρικών συνθηκών.

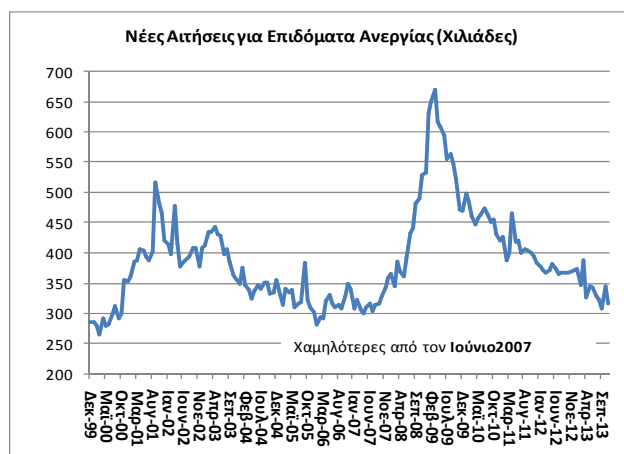
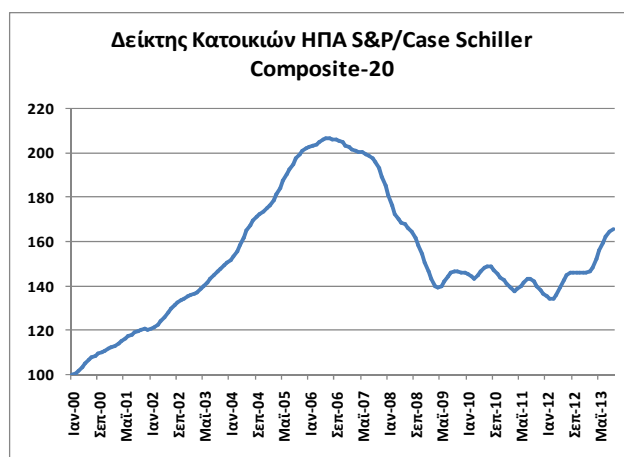
Παγκόσμια Οικονομία

ΗΠΑ: Ο Δείκτης κατοικιών των ΗΠΑ (S&P/Case Schiller Composite-20 Home Price Index) αυξήθηκε κατά 13,3 το Σεπτέμβριο του 2013 σε ετήσια βάση και έφθασε το υψηλότερο επίπεδο από το Ιούλιο του 2008. Επίσης σε μηνιαία βάση η αύξηση επιταχύνεται δείχνοντας την προθυμία των αγοραστών να προβούν σε αγορά κατοικίας. Αυξανόμενες τιμές κατοικιών υποδηλώνουν άνοδο στον πλούτο των νοικοκυριών, με θετικές επιπτώσεις στην καταναλωτική συμπεριφορά και συνεπώς θετική συμβολή στην άνοδο του ΑΕΠ των ΗΠΑ.

Επίσης στις ΗΠΑ, οι άδειες οικοδομών (building permits) που προσεγγίζουν την μελλοντική πορεία των κατασκευών αυξήθηκαν τον Οκτ.2013 στο

υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 5-ετών. Πάντως ο κατασκευαστικός τομέας συνέβαλε το 2013 στην ανάπτυξη της οικονομίας και θα είναι ακόμη περισσότερο ενισχυμένος το 2014.

Στον τομέα της ιδιωτικής κατανάλωσης, ο **δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης Thomson Reuters /University of Michigan** ανήλθε στο 75,1 το Νοέμ.2013, από 72 που ήταν η αρχική εκτίμηση και από 73,5 που ανέμεναν οι αναλυτές για την τελική εκτίμηση του δείκτη. Ο δείκτης ήταν έτσι αυξημένος έναντι 73,2 τον Οκτ.2013, 77,5 τον Σεπτ.2013 και 85,1 τον Ιουλ.2013. Σημειώνεται ότι ο αντίστοιχος δείκτης του Conference Board σημείωσε πτώση τον Νοέμ.2013 στο 70,4, από 72,4 τον Οκτ.2013 και 80,2 τον Σεπτ.2013.



Στον τομέα της παραγωγής, ο **δείκτης υπευθύνων προμηθειών Chicago PMI** διαμορφώθηκε σε χαμηλότερο επίπεδο το Νοέμ.2013 και συγκεκριμένα στο 63,0 από 65,9 τον Οκτ.2013 και 55,7 τον Σεπτ.2013. Αντίθετα, ο σχετικός **δείκτης ISM manufacturing** αυξήθηκε στο 57,3 το Νοέμ.2013 από 56,4 τον Οκτ.2013 και 56,2 τον Σεπτ.2013. Οι **παραγγελίες των διαρκών καταναλωτικών αγαθών** μειώθηκαν κατά -2,0% σε μηνιαία βάση τον Οκτ.2013, έναντι αύξησης κατά 4,1% τον Σεπτ.2013 και 0,5% τον Αύγ.2013.

Στην αγορά εργασίας συνεχίζονται τα σημάδια ανάκαμψης, καθώς οι **εβδομαδιαίες αιτήσεις για εγγραφή στα ταμεία ανεργίας** υποχώρησαν κατά 10.000 την εβδομάδα έως 23.11.2013 στις 316.000, ενώ ο κινητός μέσος όρος 4 εβδομάδων κατέγραψε επίσης μείωση κατά 7.500 στις 331.750. Η περαιτέρω μείωση των αιτήσεων, αντανάκλα τις βελτιούμενες συνθήκες της αγοράς εργασίας.

ΖΤΕ: Τα στοιχεία που δημοσιεύθηκαν δείχνουν μια **ανάμικτη εικόνα για την οικονομία της ΖτΕ**. Από την μία πλευρά ο **δείκτης οικονομικού κλίματος (ESI)** διαμορφώνεται σε επίπεδο που συμβαδίζει με ουσιαστική αύξηση του ΑΕΠ στη ΖτΕ το 4^ο 3μηνο 2013, ενώ από την άλλη τα στοιχεία για την ανεργία και τον πληθωρισμό δείχνουν ότι η οικονομία αντιμετωπίζει **διαρθρωτικά προβλήματα που δεν διευκολύνουν την είσοδό της σε σταθερή πορεία βιώσιμης ανάκαμψης και ανάπτυξης. Ειδικότερα:**

α) ο **δείκτης οικονομικού κλίματος (ESI)** στη ΖτΕ κατέγραψε νέα αύξηση για 7^ο συνεχή μήνα, στο 98,5 τον Νοέμ.2013, από 97,7 τον Οκτ.2013 και 96,9 τον Σεπτ.2013. Η εξέλιξη του δείκτη είναι ενθαρρυντική, ιδιαίτερα μετά την ανάκαμψη και του δείκτη PMI που αναλύεται στη συνέχεια. Οι υποδείκτες του δείκτη ESI που σημείωσαν ήταν κυρίως ο υποδείκτης στις υπηρεσίες που δείχνει σαφή ενίσχυση του κλάδου (Νοέμ.2013: -0,8, Οκτ.2013: -3,7) και ο υποδείκτης στην βιομηχανία που, αν και βελτιώθηκε, παραμένει σε χαμηλό επίπεδο που σηματοδοτεί στασιμότητα του κλάδου. Αντίθετα, ο υποδείκτης στις κατασκευές, ο οποίος είναι ιδιαίτερα ευμετάβλητος, χειροτέρεψε. Τέλος, ο **δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης επιδεινώθηκε μετά από 11 συνεχείς μήνες βελτίωσης, στο -15,4 τον Νοέμ.2013, από -14,5 τον Οκτ.2013, ενώ ο μακροχρόνιος μέσος όρος είναι -13,3**. Όσον αφορά τις προοπτικές για αύξηση της απασχόλησης, οι καταναλωτές εξακολουθούν να είναι απαισιόδοχοι, αφού βλέπουν την ανεργία να αυξάνει συνεχώς.

Δείκτης Οικονομικού Κλίματος σε επιλεγμένες χώρες στη ΖτΕ				
	Νοέμ.2013	Οκτ.2013	Σεπτ.2013	Αύγ.2013
ΖτΕ	98,5	97,7	96,9	95,3
Γερμανία	105,7	104,9	104,1	103,8
Γαλλία	95,2	96,1	93,8	91,9
Ιταλία	93,9	92,0	94,0	91,5
Ισπανία	96,0	94,6	96,8	94,3
Ολλανδία	96,4	95,1	91,8	92,7
Πορτογαλία	94,0	91,7	90,0	88,3
Ελλάδα	91,2	91,2	93,1	89,2

Πηγή: Ευρ. Επιτροπή

Στις επιμέρους οικονομίες, ο δείκτης οικονομικού κλίματος (ESI) κατέγραψε άνοδο σε όλες τις οικονομίες στη ΖτΕ, εκτός της Γαλλίας, ενώ στην Ελλάδα ο δείκτης διατηρήθηκε στο ίδιο επίπεδο. Αξιοσημείωτη είναι η ενίσχυση του δείκτη στις χώρες της περιφέρειας, γεγονός που δείχνει ότι οι χώρες αυτές αρχίζουν και ανακάμπτουν σταδιακά και συνεπώς οι οικονομικές συνθήκες στη ΖτΕ δεν στηρίζονται μόνο στις ισχυρές οικονομίες της Κεντρικής Ευρώπης (και κυρίως στη Γερμανία).

β) Ο **δείκτης PMI στη μεταποίηση στη ΖτΕ κατέγραψε νέα άνοδο στο υψηλότερο επίπεδο από τον Ιούν.2011, στο 51,6 τον Νοέμ.2013, από 51,3 τον Οκτ.2013**, λόγω κυρίως ανόδου του υποδείκτη των νέων παραγγελιών για εξαγωγή προϊόντα. Ωστόσο, ο δείκτης αυτός χειροτέρεψε στη Γαλλία, αυξάνοντας τις ανησυχίες για ύφεση της οικονομίας, μετά την πτώση του ΑΕΠ κατά -0,1% σε 3μηνιαία βάση το 3^ο 3μηνο 2013. Επίσης, στην Ισπανία ο δείκτης PMI στη βιομηχανία υποχώρησε κάτω του 50, ενώ αντίθετα στη Γερμανία ο δείκτης κατέγραψε σημαντική άνοδο (Βλέπε τον Πίνακα).

Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών (PMI) στην Μεταποίηση					
	Νοέμ.2013	Οκτ.2013	Σεπτ.2013	Αύγ.2013	Ιουλ.2013
ΖτΕ	51,6	51,3	51,1	51,4	50,3
Γερμανία	52,7	51,7	51,1	51,8	50,7
Γαλλία	48,4	49,1	49,8	49,7	49,7
Ιταλία	51,4	50,7	50,8	51,3	50,4
Ισπανία	48,6	50,9	50,7	51,1	49,8

Πηγή: Reuters

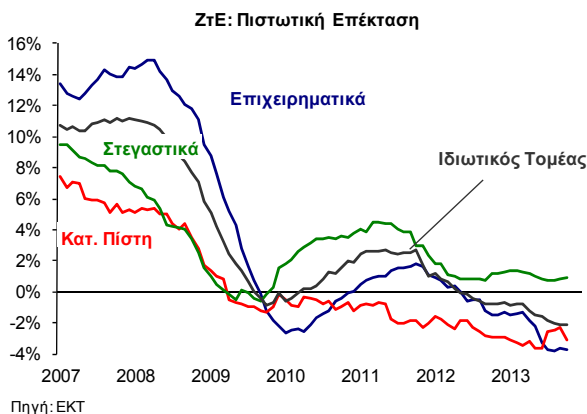
γ) Στην αγορά εργασίας **θετική εξέλιξη είναι η μείωση στον αριθμό των ανέργων για πρώτη φορά από τον Απρ.2011. Συγκεκριμένα**, ο αριθμός μειώθηκε σε μηνιαία βάση κατά 60 χιλ. και διαμορφώθηκε συνολικά στα 19,3 εκατ. Το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε ελαφρά στο 12,1% τον Οκτ.2013, από 12,2% τον Σεπτ.2013, αλλά εξακολουθεί και παραμένει σε πολύ υψηλό επίπεδο. **Σημειώνεται ότι στις ΗΠΑ το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε στο 7,3% τον Οκτ.2013**. Διακρίνεται, πάντως, η απόκλιση που εξακολουθεί να υπάρχει μεταξύ των χωρών-μελών της ΖτΕ. Στη Γερμανία, το ποσοστό ανεργίας παραμένει σε αρκετά χαμηλό επίπεδο, στο 5,2% τον Οκτ.2013, στην Αυστρία μειώθηκε στο 4,8%, ενώ και στη Γαλλία μειώθηκε στο 10,9%, από 11,1% τον Σεπτ.2013. Στην Ισπανία, το ποσοστό ανήλθε στο 26,6%, ενώ στην Πορτογαλία παρατηρείται τους τελευταίους μήνες τάση βελτίωσης στην αγορά εργασίας, καθώς ο αριθμός των ανέργων μειώθηκε και πάλι κατά 7 χιλ. τον Οκτ.2013 στις 831 χιλ.

Ποσοστό ανεργίας στη ΖτΕ και σε επιλεγμένες οικονομίες					
	Οκτ.2013	Σεπτ.2013	Αύγ.2013	Ιουλ.2013	Ιούν.2013
ΖτΕ	12,1	12,2	12,1	12,1	12,1
Γερμανία	5,2	5,2	5,3	5,3	5,3
Γαλλία	10,9	11,1	11,0	11,0	11,0
Ιταλία	12,5	12,5	12,4	12,1	12,1
Ισπανία	26,7	26,6	26,6	26,5	26,4
Ιρλανδία	12,6	12,7	12,8	13,2	14,5
Πορτογαλία	15,7	15,8	16,0	16,2	16,9
Ολλανδία	7,0	7,0	7,0	7,0	6,8
Αυστρία	4,8	4,9	5,0	4,8	4,6

Πηγή: Eurostat

δ) Ο πληθωρισμός, σύμφωνα με την πρώτη εκτίμηση της Eurostat, ανήλθε στο 0,9% τον Νοέμ.2013, από 0,8% τον Οκτ.2013, αλλά παραμένει σε πολύ χαμηλό επίπεδο. Η αύξηση οφείλεται κατά κύριο λόγο στην επιβράδυνση της πτώσης της τιμής των προϊόντων ενέργειας στο -1,1% σε ετήσια βάση τον Νοέμ.2013, από -1,7% τον Οκτ.2013. Εξάλλου, η ιδιωτική κατανάλωση μειώθηκε κατά -0,3% σε ετήσια βάση το 2^ο 3μηνο 2013, από -0,8% το 1^ο 3μηνο 2013. Ο δομικός πληθωρισμός επίσης ανήλθε στο 1,0% τον Νοέμ.2013, από 0,8% τον Οκτ.2013. Η ανάλυση του πληθωρισμού για τις χώρες που απαρτίζουν την ΖτΕ δεν είναι ακόμα διαθέσιμη. Τα μόνα στοιχεία που έχουν δημοσιευθεί είναι της Γερμανίας όπου ο πληθωρισμός επίσης αυξήθηκε αναπάντεχα στο 1,3% τον Νοέμ.2013, από 1,2% τον Οκτ.2013.

ε) Στην αγορά χρήματος στη ΖτΕ, η αύξηση της προσφοράς χρήματος M3 περιορίστηκε σημαντικά στο 1,4% τον Οκτ.2013, από 2,0% τον Σεπ.2013, γεγονός που δείχνει ότι συνεχίζονται τα προβλήματα χρηματοδότησης, παρά την μείωση των επιτοκίων παρέμβασης της ΕΚΤ στο 0,25% τον Νοέμ.2013. Επίσης, συνεχίζεται ο πολύ χαμηλός ρυθμός αύξησης της τραπεζικής χρηματοδότησης προς τα νοικοκυριά στο 0,1% σε ετήσια βάση και τον Οκτ.2013. Η αύξηση στα στεγαστικά δάνεια παραμένει στο 0,9% τον Οκτ.2013, από 0,8% τον Σεπ.2013, ενώ στα καταναλωτικά δάνεια επιταχύνθηκε σημαντικά η πτώση στο -3,75, από -2,3% τον Σεπ.2013. Επιπλέον, οι καταθέσεις των νοικοκυριών μειώθηκαν κατά -3,2% σε ετήσια βάση τον Οκτ.2013, από 3,5% τον Σεπ.2013. Η πιστωτική επέκταση προς τις επιχειρήσεις επίσης συνεχίζει να μειώνεται, κατά -3,7% τον Οκτ.2013, από -3,6% τον Σεπ.2013.



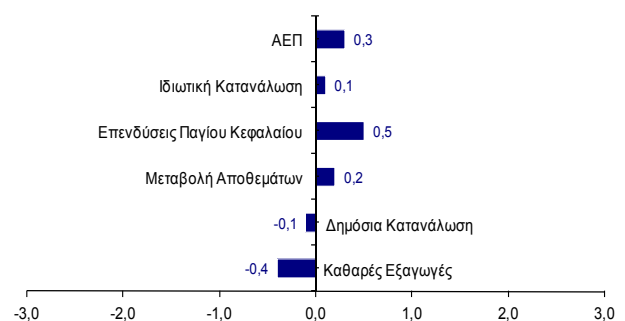
Συνολικά η χρηματοδότηση προς τον ιδιωτικό τομέα μειώθηκε κατά -2,1% τον Οκτ.2013, όπως και τον Σεπ.2013. Με βάσει τα ανωτέρω, είναι πολύ πιθανό η ΕΚΤ να προχωρήσει ήδη από τον Δεκ.2013 και σε νέα μέτρα ενίσχυσης της ρευστότητας στην οικονομία, στα οποία μπορεί να συμπεριλαμβάνονται ακόμη και αρνητικά επιτόκια καταθέσεων στην ΕΚΤ.

Γερμανία: Επιβεβαιώθηκε η αύξηση του ΑΕΠ το 3^ο 3μηνο 2013 κατά +0,3% σε 3μηνιαία βάση, από +0,7% το 2^ο 3μηνο 2013, και κατά 1,1% σε ετήσια βάση (μη εποχικά διορθωμένα στοιχεία), από +0,9% το 2^ο 3μηνο 2013. Η επιβράδυνση της οικονομίας το 3^ο 3μηνο 2013 ήταν αναμενόμενη, ωστόσο τα στοιχεία που έχουν ανακοινωθεί για τον Οκτ.-

Νοέμ.2013 (βλέπε το PMI στον σχετικό Πίνακα) δείχνουν ότι η βιομηχανία στη Γερμανία αποκτά πάλι δυναμική που μπορεί να στηρίξει την ανάπτυξη στο τελευταίο 3μηνο του έτους.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι το 3^ο 3μηνο 2013 η ανάπτυξη στηρίχθηκε αποκλειστικά στην εγχώρια ζήτηση και κυρίως στις επενδύσεις (που συνέβαλαν θετικά κατά +0,3 π.μ. στην αύξηση του ΑΕΠ), καθώς οι καθαρές εξαγωγές συνέβαλλαν αρνητικά στην αύξηση του ΑΕΠ κατά -0,4 π.μ. Η εξέλιξη αυτή είναι θετική και προς την σωστή κατεύθυνση για την ενίσχυση και των οικονομιών της περιφέρειας, προκειμένου να αμβλυνθούν οι μακροοικονομικές ανισορροπίες που υπάρχουν μεταξύ των χωρών-μελών της ΖτΕ. Ωστόσο, η συμβολή της εγχώριας ζήτησης στην ανάπτυξη της Γερμανίας μπορεί να γίνει ακόμη μεγαλύτερη, αν η εφαρμογή του οικονομικού προγράμματος της νέας Κυβέρνησης το επιτρέψει. Ειδικότερα:

Γερμανία: Συμβολή στην μεταβολή του ΑΕΠ στο 3ο 3μηνο 2013



Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Γερμανίας

α) Η ιδιωτική κατανάλωση αυξήθηκε μόλις κατά 0,1% σε 3μηνιαία βάση, έναντι αύξησής της κατά 0,6% το 2^ο 3μηνο 2013, ενώ σε ετήσια βάση (μη εποχικά διορθωμένα στοιχεία) η κατανάλωση αυξήθηκε κατά 1,5%, από +1,2% το 2^ο 3μηνο 2013. Οι προοπτικές περαιτέρω αύξησης της κατανάλωσης (η οποία αποτελεί το 60% του ΑΕΠ) τα επόμενα 3μηνα είναι ενισχυμένες, όπως δείχνει και η βελτίωση του δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης σε υψηλό επίπεδο 6 ετών τον Δεκ.2013, στο 7,4. Φαίνεται ότι οι καταναλωτές είναι αισιόδοξοι για τα μελλοντικά τους εισοδήματα, λόγω και των νέων μέτρων που εγκρίθηκαν από τα Κόμματα που θα απαρτίσουν τη νέα Κυβέρνηση και αφορούν μεταξύ άλλων την αύξηση στον κατώτατο μισθό στα € 8,5 ανά ώρα από το 2015, και την υπόσχεση ότι δεν θα υπάρξουν αυξήσεις μισθών το επόμενο έτος. Ωστόσο, σαφώς αρνητική εξέλιξη είναι η μείωση των λιανικών πωλήσεων κατά -0,8% σε μηνιαία βάση (+0,8% σε ετήσια βάση) τον Οκτ.2013, από -0,2% τον Σεπ.2013. Παρόλα αυτά, οι καταστηματαρχές δηλώνουν αισιοδοξία για αύξηση των πωλήσεων τους την εορταστική περίοδο.

Η Ε. Επιτροπή εκτιμά αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης στη Γερμανία κατά 0,9% το 2013 και επιτάχυνση της αύξησης στο 1,4% το 2014, καθώς η ροπή προς κατανάλωση φαίνεται να ενισχύεται ουσιαστικά από τα χαμηλά επιτόκια που διαμορφώνονται στην αγορά, την αύξηση στις μισθολογικές αμοιβές, την αύξηση της απασχόλησης

και την μείωση του ποσοστού ανεργίας (2013: 5,4%, 2014: 5,3%, 2014: 5,1%). Όσον αφορά στην κατανάλωση, τέλος, σημειώνεται ότι το διαθέσιμο εισόδημα αυξήθηκε κατά 3% σε ετήσια βάση στο 3^ο 3μηνο.2013, δηλαδή χαμηλότερα από ότι η ιδιωτική κατανάλωση σε ονομαστικούς όρους η οποία αυξήθηκε κατά 3,3%, γεγονός που δείχνει ότι μειώθηκε η ιδιωτική αποταμίευση στο 3μηνο αυτό, έναντι του 3^{ου} 3μήνου.2012.

β) Οι επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σημείωσαν υψηλή αύξηση κατά 3,0% σε 3μηνιαία βάση, από μόλις 0,3% το 2^ο 3μηνο 2013. Η βελτίωση αυτή αποδίδεται στην ανάκαμψη του κατασκευαστικού κλάδου, κατά 2,4%, από 1,9% το 2^ο 3μηνο 2013. Σημειώθηκε αύξηση των επενδύσεων σε κατασκευές κατά 2,4% σε 3μηνιαία βάση, ενώ οι επενδύσεις σε μηχανολογικό εξοπλισμό αυξήθηκαν πιο περιορισμένα κατά 0,5%. Ωστόσο η αγορά κατοικίας έχει ήδη φθάσει σε υψηλό επίπεδο, οπότε δεν αναμένεται περαιτέρω βελτίωση τα επόμενα 3μηνα. Η Ε. Επιτροπή προβλέπει μικρή μείωση των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου συνολικά το 2013 κατά -0,9% (εξαιτίας της μεγάλης πτώσης το 1^ο 3μηνο 2013), και αύξηση κατά 4,4% το 2014.

Γερμανία: ΑΕΠ, % μεταβολή						
	% 3μηνιαία βάση			% ετήσια βάση*		
	3ο 3μηνο 2013	2ο 3μηνο 2013	1ο 3μηνο 2013	3ο 3μηνο 2013	2ο 3μηνο 2013	1ο 3μηνο 2013
ΑΕΠ	0,3	0,7	0,0	1,1	0,9	-1,6
Ιδιωτική Κατανάλωση	0,1	0,6	0,3	1,5	1,2	-0,4
Κεφαλαιακές Επενδύσεις	3,0	0,3	-2,1	1,9	0,4	-7,7
Επενδύσεις σε Κατασκευές	2,4	1,9	-2,3	2,2	0,5	-8,0
Επενδύσεις σε Εξοπλισμό	0,5	1,2	-1,6	1,0	-0,4	-8,9
Εξαγωγές	0,1	2,4	-1,0	0,7	1,1	-2,9
Εισαγωγές	0,8	1,9	-0,6	1,9	1,2	-2,2

* μη εποχικά διορθωμένα στοιχεία

Πηγή: Reuters, Στατιστική Υπηρεσία Γερμανίας

γ) Στον εξωτερικό τομέα, οι εξαγωγές αυξήθηκαν μόλις κατά 0,1% το 3^ο 3μηνο 2013 (+0,7% σε ετήσια βάση), ενώ οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 0,8% (+1,9% σε ετήσια βάση). Οι εισαγωγές αναμένεται να συνεχίσουν να αυξάνουν στο μέλλον, καθώς ανακάμπτουν και οι επενδύσεις σε εξοπλισμό (αύξηση κατά 1,0% σε ετήσια βάση το 3^ο 3μηνο 2013, από -0,4% το 2^ο 3μηνο 2013). Συνεπώς ο εξωτερικός τομέας συνέβαλε αρνητικά στην αύξηση του ΑΕΠ κατά -0,4 π.μ. από +0,3 π.μ. το 2^ο 3μηνο 2013, ενώ σε ετήσια βάση είχαν αρνητική συμβολή κατά -0,5 π.μ., από +0,1 π.μ. το 2^ο 3μηνο 2013. Η Ε. Επιτροπή προβλέπει ότι ο εξωτερικός τομέας θα συμβάλει αρνητικά στην αύξηση του ΑΕΠ τόσο το 2013 (-0,3 π.μ.) όσο και το 2014 (-0,2 π.μ.), εξέλιξη που δείχνει, όπως προαναφέρθηκε ότι η ανάκαμψη στηρίζεται στην εγχώρια ζήτηση.

Τέλος, δ) η μεταβολή των αποθεμάτων είχε θετική επίπτωση στην αύξηση του ΑΕΠ κατά +0,2 π.μ. σε 3μηνιαία βάση στο 3^ο 3μηνο 2013, από -0,3 π.μ. το 2^ο 3μηνο 2013, γεγονός που επιβεβαιώνεται εν μέρει από την αύξηση των νέων παραγγελιών που παρατηρήθηκε στο 3μηνο αυτό.

Κύπρος: Η S&P ανέβασε την μακροπρόθεσμη και μεσοπρόθεσμη πιστοληπτική ικανότητα της Κυπριακής Δημοκρατίας σε 'B-/B' από προηγούμενο 'CCC+/C' λόγω μειωμένων κινδύνων για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα δίνοντας επιπλέον στην

νέα γνωμάτευση σταθερές προοπτικές. Σύμφωνα με την S&P, μετά από δύο εκτιμήσεις από την Τρόικα, το πρόγραμμα της Κύπρου που συμφωνήθηκε από την EC/IMF/ECB τον Μάρτιο του 2013 υλοποιείται ομαλά. Οι σταθερές προοπτικές αντανakλούν την πεποίθηση της S&P ότι οι κίνδυνοι στην εφαρμογή του προγράμματος παραμένουν έως το τέλος της τριετίας και εξισορροπούν την οποιαδήποτε βελτίωση της Κυπριακής οικονομίας μέσα στο διάστημα αυτό. Κατά την S&P, η εξυπηρέτηση του χρέους είναι εξασφαλισμένη έως τον Μάρτιο του 2016, οι τράπεζες ανακεφαλαιοποιήθηκαν επιτυχώς και επανήλθε η δυνατότητα άντλησης κεφαλαίων από την ΕΚΤ, αν και ο ELA παραμένει ακόμα υψηλός στο 45% του ΑΕΠ.

Επιπλέον η πτώση της οικονομίας το 2013 αναμένεται να είναι αρκετά χαμηλότερη απ' ότι είχε εκτιμηθεί αρχικά. Έτσι, η S&P εκτιμά τώρα τη μείωση του ΑΕΠ στο -8,0% το 2013, από τη μεγάλη πτώση κατά -14,0% που εκτιμούσε αρχικά. Επίσης, η S&P εκτιμά νέα πτώση του ΑΕΠ κατά -6,0% το 2014 και κατά -2,0% το 2015, αναγνωρίζοντας, ωστόσο, την ύπαρξη αρκετής αβεβαιότητας ως προς τις εκτιμήσεις αυτές. Με βάση τα ανωτέρω, η συνολική πτώση του ΑΕΠ στην τετραετή περίοδο 2012-2015 εκτιμάται στο -17,0% περίπου, λαμβανομένης υπόψη και την πτώση του κατά -2,4% το 2012. Ανάκαμψη αναμένεται από τα μέσα του 2015. Παράγοντες που επηρέασαν έως τώρα προς το καλύτερο τις εκτιμήσεις για την ύφεση στην Κύπρο ήταν η συγκράτηση της πτώσης της κατανάλωσης σε ικανοποιητικά επίπεδα, η καλή πορεία του τουρισμού και η θετική συμπεριφορά του τομέα των υπηρεσιών. Βέβαια, αυτό το τελευταίο μπορεί να αποδειχθεί παροδικό διότι έχει ήδη σημειωθεί σημαντική άνοδος της ανεργίας, ο επιχειρηματικός τομέας είναι υπερχρεωμένος στο 160% του ΑΕΠ και τα νοικοκυριά δεν μπορεί να αντλούν συνέχεια από τις καταθέσεις τους για καταναλωτικούς σκοπούς σε περίοδο μεγάλης μείωσης των μισθών.

Η S&P εκτιμά την κορύφωση του λόγου χρέους προς ΑΕΠ στο 135% το 2016 με πάνω από τα 2/3 αυτού να κρατούνται από στον επίσημο τομέα. Επίσης αναγνωρίζεται το ότι η Κύπρος είναι μία ευέλικτη οικονομία αν και η χρηματοπιστωτική σταθερότητα αποτελεί τον βασικό κίνδυνο για την χώρα σε ένα περιβάλλον περιορισμών στην κίνηση κεφαλαίων που αποσύρονται σταδιακά. Βέβαια, εξαιτίας των ανερχομένων επισφαλειών και των μειωμένων καταθέσεων, τα δάνεια προς τον ιδιωτικό τομέα μειώνονται με αρνητικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη.

Πάντως, το μέρος του προγράμματος που αφορά την σμίκρυνση του χρηματοπιστωτικού τομέα φαίνεται να επιτυγχάνεται αφού στο τέλος του 2013 ο τομέας αυτός θα αποτελεί τέσσερις φορές το ΑΕΠ της Κύπρου από 9 φορές του ΑΕΠ πριν την κρίση. Ένας κίνδυνος του προγράμματος είναι ότι οι ιδιωτικοποιήσεις που θα πρέπει να αποφέρουν έως το 2018 € 1,4 δις, ή το 8% του ΑΕΠ, μπορεί να εκτροχιασθούν λόγω μεγάλων εσωτερικών πολιτικών και κοινωνικών αντιθέσεων. Αν η Κυπριακή

Οικονομία δεν μπει σε τροχιά ανάκαμψης το 1^ο εξάμηνο του 2015 η Τρόικα θα αναθεωρήσει το πρόγραμμα της χώρας, ενώ αν η ύφεση στην Κύπρο κορυφωθεί νωρίτερα και σε σχετικά υψηλότερα επίπεδα απ' ό,τι εκτιμά η S&P, τότε η τελευταία θα αναθεωρήσει προς τα πάνω τις εκτιμήσεις της για την Κύπρο. Γενικά οι εκτιμήσεις της S&P είναι θετικές για το άμεσο μέλλον της Κύπρου, παρότι ο οίκος κρατεί ακόμα τις απαισιόδοξες εκτιμήσεις για την πορεία του ΑΕΠ το 2013-2015, δείχνοντας όμως την πρόθεση να αναβαθμίσει την χώρα συντομότερα σε περίπτωση μιας πιο έγκαιρης ανάκαμψης της οικονομίας ή ακόμα και στην περίπτωση που οι αποκρατικοποιήσεις προχωρήσουν ομαλά στο χρονικό διάστημα που έχουν προγραμματισθεί.

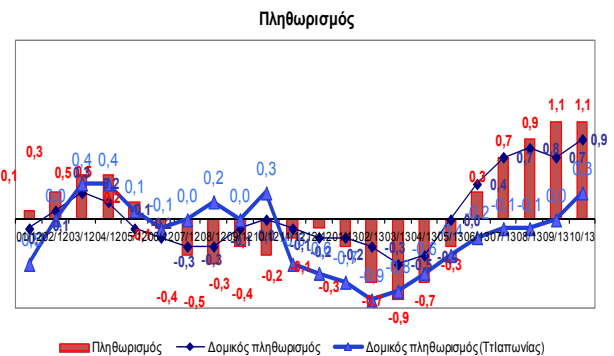
Κίνα: Ο επίσημος δείκτης PMI στη μεταποίηση παρέμεινε αμετάβλητος το Νοέμ. 2013 στο 51,4, στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 18 μηνών, μετά από τέσσερις συνεχείς μήνες ανόδου, υπερβαίνοντας τις προβλέψεις των αναλυτών που προέβλεπαν υποχώρησή του. Ο υποδείκτης που αφορά την παραγωγή αυξήθηκε ελαφρά σε 54,5 από 54,4 τον Οκτ. 2013. Αντίθετα, ο υποδείκτης που αφορά τις νέες παραγγελίες υποχώρησε ελαφρά σε 52,3 από 52,5 τον Οκτ. 2013. Όσον αφορά τους υποδείκτες ως προς το μέγεθος των επιχειρήσεων, αύξηση παρουσίασε ο υποδείκτης που αφορά τις μεγάλες επιχειρήσεις, οι οποίες είναι κυρίως κρατικές, ενώ ο υποδείκτης που αφορά τις μικρές επιχειρήσεις σημείωσε υποχώρηση.

Ο δείκτης PMI στη μεταποίηση που καταρτίζεται από την HSBC/Markit, σύμφωνα με τα τελικά στοιχεία, υποχώρησε ελαφρά το Νοέμ. 2013 σε 50,8 από 50,9 τον Οκτ. 2013, αλλά ήταν βελτιωμένος σε σχέση με 50,4 του πρόδρομου δείκτη. Ο υποδείκτης που αφορά την παραγωγή αυξήθηκε σε 52,2 από 51,1 τον Οκτ. 2013. Υψηλότερος ήταν και ο υποδείκτης που αφορά τις νέες παραγγελίες σε 51,7 από 51,5 τον Οκτ. 2013. Ωστόσο, υποχώρηση σημείωσε ο υποδείκτης που αφορά τις νέες εξαγωγικές παραγγελίες σε 50,2 από 51,3 τον Οκτ. 2013.

Η εξέλιξη των δεικτών PMI στη μεταποίηση δείχνει ότι μπορεί να υπάρξει μικρή επιβράδυνση του ρυθμού μεγέθυνσης της οικονομίας καθώς οι νέες παραγγελίες υποχωρούν. Παράλληλα, η αύξηση της παραγωγής προέρχεται από τις μεγάλες επιχειρήσεις οι οποίες εκτιμάται ότι θα επηρεαστούν περισσότερο από τον περιορισμό της κρατικής χρηματοδότησης που αποτελεί στόχο της ΤτΚίνας ώστε να περιοριστούν τόσο η υπερ-παραγωγικότητα των επιχειρήσεων όσο και οι υπέρμετρα υψηλές επενδύσεις στην παραγωγή.

Ιαπωνία: Ο πληθωρισμός παρέμεινε αμετάβλητος τον Οκτ. 2013 στο 1,1%. Ο δομικός πληθωρισμός, όπως τον μετρά η ΤτΙαπωνίας, σημείωσε άνοδο τον Οκτ. 2013 σε 0,9% από 0,7% τον Σεπτ. 2013. Ο γενικός δομικός πληθωρισμός αυξήθηκε σε 0,3% τον Οκτ. 2013, από 0,0% τον Σεπτ. 2013 και ήταν θετικός για πρώτη φορά από το 2008 και υψηλότερος από τις προβλέψεις των αναλυτών. Αυτή η αύξηση ήταν η μεγαλύτερη από τον Αύγ.1998

που ο πληθωρισμός ήταν 0,7% και προήλθε από το υψηλότερο κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας κατά 22% καθώς τα πυρηνικά εργοστάσια έχουν κλείσει μετά την φυσική καταστροφή του Μαρτ.2011, καθώς και από την εξασθένηση του γιεν που έχει ως συνέπεια υψηλότερες τιμές εισαγόμενων προϊόντων. Παράλληλα, ο πληθωρισμός του Τόκυο συνέχισε να αυξάνεται το Νοέμ. 2013 και ανήλθε σε 0,9% από 0,6% τον Οκτ. 2013, ενώ αύξηση παρουσίασε και ο δομικός πληθωρισμός, όπως τον μετρά η ΤτΙαπωνίας, σε 0,6% από 0,3% τον Οκτ. 2013. Ο πληθωρισμός των αγαθών υποχώρησε σε 1,9% από 2,1% τον Σεπτ. 2013 κάτι που δείχνει ότι η επίδραση του αδύναμου γιεν εξασθενεί, ενώ ο πληθωρισμός των υπηρεσιών αυξήθηκε σε 0,4% από 0,1% τον Σεπτ. 2013 και δείχνει ότι οι πληθωριστικές πιέσεις στο εσωτερικό της Ιαπωνίας αυξάνονται. Αυτά τα στοιχεία δείχνουν ότι ο πληθωρισμός μπορεί να αυξηθεί τους επόμενους μήνες καθώς οι υπάρχουσες πληθωριστικές πιέσεις στο εσωτερικό της χώρας είναι πιθανό να διατηρηθούν.



Το ποσοστό ανεργίας παρέμεινε αμετάβλητο τον Οκτ. 2013 στο 4,0%, παρά τις προβλέψεις για μείωσή του. Αυτή η εξέλιξη οφείλεται στη συνεχιζόμενη αύξηση της συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό στο 59,8% από 59,4% τον Σεπτ. 2013. Η αύξηση της συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό είχε ως συνέπεια το εργατικό δυναμικό να αυξηθεί κατά 0,6% σε ετήσια βάση.

Οι μικτές αποδοχές αυξήθηκαν οριακά κατά 0,1% σε ετήσια βάση τον Οκτ. 2013, έναντι οριακής υποχώρησης κατά -0,2% σε ετήσια βάση τον Σεπτ. 2013. Αυτή η αύξηση προήλθε κυρίως από αμοιβές για υπερωρίες. Οι πραγματικές αποδοχές μειώθηκαν κατά -1,3% σε ετήσια βάση τον Οκτ. 2013, έναντι μείωσης κατά -1,2% σε ετήσια βάση τον Σεπτ. 2013 λόγω της αύξησης του πληθωρισμού. Τους επόμενους μήνες το ύψος των αποδοχών θα επηρεαστεί από την αναμενόμενη αύξηση των χειμερινών έκτακτων επιδομάτων και, αργότερα, την άνοιξη του 2014, από τις διαπραγματεύσεις μεταξύ των εργοδοτών και της συνδικαλιστικής οργάνωσης των εργαζομένων για την αύξηση των μισθών.

Οι λιανικές πωλήσεις υποχώρησαν κατά -0,8% σε μηνιαία βάση τον Οκτ. 2013, έναντι αύξησης κατά 1,7% σε μηνιαία βάση τον Σεπτ. 2013, αλλά παραμένουν σε υψηλό επίπεδο. Σε ετήσια βάση οι

λιανικές πωλήσεις αυξήθηκαν κατά 2,1% τον Οκτ. 2013, έναντι 3,0% τον Σεπτ. 2013. Ο κύριος όγκος της αύξησης των λιανικών πωλήσεων προήλθε από την αύξηση των πωλήσεων αυτοκινήτων κατά 15% σε ετήσια βάση. Οι λιανικές πωλήσεις αναμένεται να αυξηθούν σημαντικά τους επόμενους μήνες πριν την αύξηση του φόρου κατανάλωσης τον Απρ. 2014 οπότε αναμένεται να σημειώσουν έντονη μείωση.

Η βιομηχανική παραγωγή αυξήθηκε κατά 0,5% σε μηνιαία βάση τον Οκτ. 2013, με χαμηλότερο ρυθμό έναντι 1,5% σε μηνιαία βάση τον Σεπτ. 2013. Η αύξηση ήταν μικρότερη από τις προβλέψεις των αναλυτών και των επιχειρήσεων. Οι επιχειρήσεις προβλέπουν αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής τους επόμενους μήνες του 2013 η οποία θα ξεπεράσει στο τέλος του έτους το υψηλό επίπεδο που είχε φτάσει το 2012.

Ο δείκτης PMI στη μεταποίηση συνέχισε να αυξάνεται το Νοέμ. 2013 και ανήλθε σε 55,1, σε νέο υψηλότερο επίπεδο της τελευταίας 3ετίας, από 54,2 τον Οκτ. 2013. Ανοδικά κινήθηκαν οι περισσότεροι υποδείκτες. Η έντονη αύξηση του υποδείκτη που αφορά την παραγωγή δείχνει ότι η τάση ανόδου της βιομηχανικής παραγωγής θα συνεχιστεί τους επόμενους μήνες.

NA Ευρώπη

Αλβανία: Η ανεργία στην Αλβανία διατηρήθηκε στο 12,8% το 3ο 3μηνο 2013 και ο αριθμός των ανέργων στα 141,856 άτομα. Το εργατικό δυναμικό της χώρας

αυξήθηκε το 3ο 3μηνο 2013 κατά 0,6% σε ετήσια βάση και κατά 0,6% σε τριμηνιαία βάση, με αποτέλεσμα να διαμορφωθεί στα 1,113 εκατ. άτομα. Οι ιδιωτικές εταιρίες (εκτός αγροτικού τομέα) αύξησαν το απασχολούμενο δυναμικό κατά 0,8% σε τριμηνιαία βάση και κατά 0,7% σε ετήσια βάση. Αντιθέτως, η απασχόληση στον δημόσιο τομέα μειώθηκε το 3ο 3μηνο 2013 κατά 0,45% σε ετήσια βάση και διαμορφώθηκε στα 163,800 άτομα.

Σερβία: Το εμπορικό έλλειμμα της Σερβίας μειώθηκε κατά 27,0% σε ετήσια βάση την περίοδο Ιαν.- Οκτ. 2013 με αποτέλεσμα να διαμορφωθεί στα € 3,6 δισ., καθώς οι ισχυρές εξαγωγές αντιστάθμισαν την σχετικά μικρή αύξηση των εισαγωγών. Το έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο αντιστοιχεί περί το 10,8% του ΑΕΠ της Σερβίας για το 2013. Οι εξαγωγές τον Ιαν.-Οκτ. 2013 αυξήθηκαν κατά 26,5% σε ετήσια βάση στα € 9,2 δισ. στηριζόμενες στις πωλήσεις οχημάτων και προϊόντων πετρελαίου. Η εταιρία Fiat Automobili Srbija (FAS) και η εταιρία πετρελαίου NIS, που ελέγχεται από την ρωσική Gazprom Neft, ήταν οι μεγαλύτεροι εξαγωγείς με παραγγελίες ύψους € 1,51 δισ. ποσό που αντιστοιχεί περίπου στο 17% των συνολικών εξαγωγών της χώρας. Οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 5,0% σε ετήσια βάση ήτοι € 12,7 δισ. έναντι αντίστοιχης περσινής αύξησης κατά 5,2%. Οι κύριοι προορισμοί των εξαγωγών της Σερβίας είναι η Ιταλία, η Γερμανία και η Βοσνία, ενώ οι εμπορικοί εταίροι από πλευράς εισαγωγών είναι η Ιταλία, η Γερμανία και η Ρωσία.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΣΕ ΑΡΙΘΜΟΥΣ
(ετήσιες εκατοστιαίες μεταβολές)

Ετήσια στοιχεία	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013*
ΑΕΠ (σε σταθερές τιμές αγοράς)	3,5	-0,2	-3,1	-4,9	-7,1	-6,4	-3,7
Ιδιωτική Κατανάλωση	3,6	4,3	-1,6	-6,3	-7,7	-9,1	-5,9
Δημόσια Κατανάλωση	7,1	-2,6	4,9	-8,7	-5,2	-4,2	-5,0
Ακαθάριστες Επενδύσεις	22,8	-14,3	-13,7	-15,0	-19,6	-19,2	-3,2
- Κατοικίες	25,6	-33,6	-20,7	-21,6	-18,0	-32,9	-19,0
- Εξοπλισμός	27,4	-4,8	-18,4	-8,2	-18,1	-17,4	1,5
Μεταποίηση	2,2	-4,7	-11,2	-5,1	-8,5	-3,9	0,5
Ανεργία (%)	8,3	7,7	9,5	12,5	17,7	24,3	27,0
Συνολική Απασχόληση	1,4	1,2	-0,6	-2,6	-5,6	-8,3	-3,5
Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (μέσα επίπεδα)	2,9	4,2	1,2	4,7	3,3	1,5	-0,8
Κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος	3,1	4,9	5,2	0,1	-2,4	-6,4	-6,3
Πιστωτική Επέκταση (προς ιδιωτικό τομέα)	21,5	15,9	4,1	0,0	-3,1	-4,0	-2,0
Έλλειμμα Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	-6,5	-9,8	-15,7	-10,7	-9,5	-6,2	-4,1
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλαγών με κεφαλαιακές μεταβιβάσεις (% ΑΕΠ)	-12,4	-13,3	-10,3	-9,2	-8,6	-2,2	1,0

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ και ΔΟΜ Alpha Bank.

* Εκτίμηση

Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας	2011	2012				2012	2013
	έτος	Q1	Q2	Q3	Q4	έτος	διαθέσιμη περίοδος
Οικονομική Δραστηριότητα							
Όγκος Λιανικών Πωλήσεων (εκτός καυσίμων)	-8,7	-12,1	-11,4	-9,9	-13,8	-11,8	-10,9 (8μην.)
Νέες εγγραφές ΙΧ Αυτοκινήτων	-29,8	-36,0	-49,9	-45,7	-30,9	-41,7	-1,4 (8μην.)
Οικοδομική Δραστηριότητα	-37,7	1,9	-26,2	-43,7	-44,1	-30,6	-37,8 (6μην.)
Μεταποίηση	-8,5	-9,6	-3,9	-3,8	1,9	-3,9	-1,2 (9μην.)
Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών PMI στη μεταποίηση	43,6	40,0	41,3	42,0	41,4	41,2	49,2 (Νοεμ.)
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος	80,6	78,5	79,0	79,7	82,7	80,0	90,3 (Ιαν.-Νοέμ.)
Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Μεταποίηση	76,9	72,9	77,6	76,7	81,6	77,2	88,2 (Ιαν.-Νοέμ.)
Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών	-74	-81	-75	-69	-75	-75	-69,9 (Ιαν.-Νοέμ.)
Πιστωτική Επέκταση							
Ιδιωτικός Τομέας	-3,1	-4,0	-4,8	-4,5	-4,0	-4,0	-3,9 (Οκτ.)
Επιχειρήσεις	-2,0	-3,3	-4,1	-4,9	-4,4	-4,4	-4,8 (Οκτ.)
- Βιομηχανία	0,1	-2,3	-3,4	-4,2	-2,1	-2,1	-2,6 (Οκτ.)
- Κατασκευές	-7,4	-6,8	-6,8	-6,6	-1,9	-1,9	0,2 (Οκτ.)
- Τουρισμός	-2,3	-0,5	-0,2	-0,2	1,1	1,1	-1,4 (Οκτ.)
Νοικοκυριά	-3,9	-4,4	-4,4	-4,2	-3,8	-3,8	-3,5 (Οκτ.)
- Καταναλωτική Πίστη	-6,4	-6,8	-5,3	-5,3	-5,1	-5,1	-4,7 (Οκτ.)
- Στεγαστικά Δάνεια	-2,9	-3,4	-3,6	-3,7	-3,4	-3,4	-3,1 (Οκτ.)
Τιμές							
Δείκτης Τιμών Καταναλωτή	3,3	2,0	1,5	1,3	1,1	1,5	-2,0 (Οκτ.)
Δομικός Πληθωρισμός	1,5	0,9	0,7	0,3	-0,5	0,3	-1,8 (Οκτ.)
Δείκτης Τιμών Διαμερισμάτων	-5,5	-10,2	-10,8	-12,6	-13,2	-11,7	-11,6 (2ο 3μην.)
Επιτόκια							
Ταμειευτηρίου	0,40	0,41	0,42	0,42	0,42	0,42	0,33 (Οκτ.)
Δάνεια προς επιχειρήσεις	7,46	7,81	7,67	7,52	7,45	7,61	7,13 (Οκτ.)
Καταναλωτικών Δανείων (σύνολο με επιβαρύνσεις)	12,37	11,41	11,26	11,22	10,76	11,16	10,73 (Οκτ.)
Στεγαστικών Δανείων (σύνολο με επιβαρύνσεις)	4,71	4,13	3,78	3,31	3,16	3,60	2,98 (Οκτ.)
Απόδοση 10-ετούς Ομολόγου	15,75	24,74	25,40	23,69	16,16	16,16	8,24 (Νοέμ.)
ΑΕΠ σε σταθερές τιμές							
Τελική Κατανάλωση	-7,2	-7,4	-7,2	-8,9	-8,7	-8,1	-6,3 (2ο 3μην.)
Επενδύσεις	-19,6	-22,8	-21,5	-21,5	-10,3	-19,2	-11,0 (2ο 3μην.)
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	0,3	4,2	-3,0	-4,2	-4,8	-2,4	0,9 (2ο 3μην.)
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	-7,3	-14,9	-12,9	-18,7	-8,1	-13,7	-11,8 (2ο 3μην.)
Ισοζύγιο Πληρωμών σε € δις.							
Εξαγωγές Αγαθών	20,2	4,9	10,4	16,1	22,0	22,0	16,8 (9μην.)
Εισαγωγές Αγαθών	47,5	10,8	21,5	31,7	41,6	41,6	29,7 (9μην.)
Εμπορικό Ισοζύγιο	-27,2	-5,9	-11,1	-15,7	-19,6	-19,6	-12,9 (8μην.)
Ισοζύγιο Αδήλων Πόρων	8,8	2,2	5,0	13,8	16,3	16,3	18,2 (9μην.)
Αναλογία Αδήλων Πόρων προς Εμπορικό Έλλειμμα	32,4	37,5	45,5	88,0	83,4	83,4	141,4 (9μην.)
Ισοζύγιο Τρεχ/σών Συναλλαγών (κεφαλ. μεταβιβ.)	-18,4	-3,7	-6,0	-1,9	-3,3	-3,3	5,3 (9μην.)
Άμεσες Επενδύσεις (καθ. μεταβολή ροής)	-0,40	-0,5	0,6	1,9	0,3	2,3	0,9 (9μην.)
Επενδύσεις Χαρτοφυλακίου (καθ. μεταβολή ροής)	-19,6	-36,5	-34,4	-3,9	-24,2	-99,1	-7,5 (9μην.)
Χρηματιστήριο							
Γενικός Δείκτης Τιμών ΧΑ	680,4	729,0	611,0	739,0	908,0	908,0	1.195,7 (Νοέμ.)
(% μεταβολή ΓΔ)	-51,9	7,1	-10,2	8,6	33,4	33,4	47,8 (Νοέμ.)
Χρηματιστηριακή Αξία (% ΑΕΠ)	11,8	13,4	11,5	13,6	17,7	17,7	38,5 (Νοέμ.)

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος και ΕΛΣΤΑΤ.